

CHOROBY DRAVCOV

Dobrá rada od veterinára

KAŇÚR OKRÚHLOCHVOSTÝ

alias Harris's hawk (*Parabuteo unicinctus*)

FALCONRY MEET IRELAND

Zasadnutie IAF aj s účasťou slovenských sokoliarov

VÝROBA ODEVOV PRE POĽOVNÍKOV,
LESNÍKOV A VOĽNÝ ČAS

PRÍHOVOR

Priatelja sokoliari,
rok 2016 bol pre náš klub rokom 45.
výročia jeho vzniku. Po celý rok sme si túto
významnú udalosť pripomínali pri rôznych
príležitostiach, či už to bola naša výročná
členská schôdza, alebo semináre venované
biologickej ochrane letísk, ktoré boli
organizované v spolupráci s Ministerstvom
obrany SR. Ďalej to boli najrôznejšie
poľovnícke a osvetové podujatia.

Na celoštátnej poľovníckej výstave v Nitre bol jeden deň venovaný sokoliarstvu, pri našej expozícii sa zastavili tisíce návštevníkov. Výročie bolo tiež príležitosťou na vydanie pamätnej medaily, ktorou sme odmenili viacerých súčasných i bývalých členov, ministerstvá a inštitúcie, s ktorými náš klub spolupracuje, školy, na ktorých sa vyučuje sokoliarstvo, sokoliarske kluby okolitých štátov, osobnosti, ktoré sa zaslúžili o rozvoj sokoliarstva, ale i poľovnícke združenia, vďaka ktorým môžeme prakticky vykonávať sokoliarstvo. Najemotívnejšie bolo ocenenie Ivana Marošiho na našej členskej schôdzi a odovzdanie medailí na Celoštátnej poľovníckej výstave v Nitre významným medzinárodným inštitúciám, a to CIC, FACE a IAF. Pri tejto príležitosti Gary Timbrell, predstaviteľ IAF, vo svojom prejave povedal, že sokoliarstvo na Slovensku sa radí medzi tri najvyspelejšie sokoliarstva na svete vďaka úrovni vzdelávania budúcich sokoliarov, vysokej odbornosti našich členov, schopnosti zorganizovať sokoliarske podujatia na svetovej úrovni a výbornej spolupráci so zainteresovanými organizáciami. V roku 2016 sa uskutočnili rokovania s MŽP SR a ŠOP SR, usporiadali sme stretnutie sokoliarov v Horných Salibách a v Sečovciach, ale i tradičné Lovy líšok orlami v Liptovskom Hrádku, Banskej Štiavnici, Kežmarku a v Bijacovciach. V novembri sa konala sokoliarska skúška, tentoraz netradične na letisku Sliač. Pracovali i sokoliarske strediská a propagovali sokoliarstvo na regionálnej úrovni. Naši delegáti reprezentovali Slovenské sokoliarstvo na zasadnutí IAF v Írsku a na odbornej konferencii v Maďarsku.

Chcem sa vám všetkým touto cestou poďakovať za to, že ste svojou prácou prispeli k vysokému hodnoteniu Slovenského sokoliarstva vo svete i jeho propagácii a zachovaniu na Slovensku.

Sokoliarstvu zdar!

Ing. Alojz Kaššák
prezident SKS pri SPK

03 // Príhovor	40 // Zaujímavé knihy
04 // Obsah	42 // Sokolí majer
05 // Výročná správa	44 // Mediálne aktivity
10 // Banskoštiavnické lovy	46 // Lowy z sokolami
12 // Falconry meet (Ľ. Engler)	48 // Sokoliari v Chorvátsku
16 // Falconry meet (L. Molnár)	51 // Sokoliarstvo v umení
20 // Kaňúr okružlochvostý	52 // Bohatý sokoliarsky rok
24 // Enterotoxémia dravcov	55 // Poľovnícka výstava 2016
28 // Líška a orol	58 // Jarabice pod kvočkami
30 // Bretoňák	60 // Vtáčia chrípka
32 // Stretnutie sokoliarov	64 // Polstoročnica
35 // Sever v Abraháme	66 // Nefotím pre fotografie
37 // Sečovce 2016	68 // Sokoliari na výstave

| 20 | Kaňúr

| 55 | Výstava 2016

| 64 | Polstoročnica

SOKOLIAR – oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

Číslo: 5

Rok vydania: 2017, vychádza 1x ročne v náklade 500 ks, Nepredajné.

Šéfredaktor: Mgr. Ľubo Klúčik, klucik@halali.sk

Redakčná rada: Ing. Alojz Kaššák (predseda), kassak@halali.sk

členovia: Ľubomír Engler, MVDr. Ladislav Molnár, PhD., Ing. Miroslav Ostrihoň, PhD.,
Mgr. Pavol Michal, Ing. Daniel Haraba

Grafická úprava: Matej Klúčik, Radoslav Cimerák

Fotografie: Ladislav Molnár, Pavol Michal, Ivan Hurbánek, Alojz Kaššák, Ľubomír Engler, Ivan Mala, Peter Šomek, Kamil Szydłowski, Tomáš Kunca, Jana Čavojská, Vladimír Kampf, Martin Hahn, Miroslav Rajček, Lenka Kubíková, Pavol Baláž, Ľubo Klúčik, redakcia Halali

Tlač: ForPress Nitrianske tlačiarne, s. r. o.

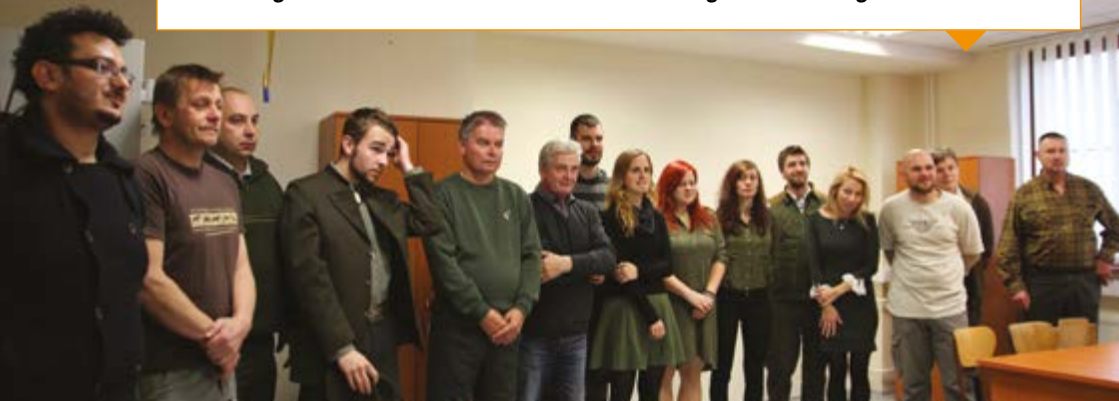
Vydavateľ: © Halali, n.o. pre potreby Slovenského klubu sokoliarov pri SPK.

Príspevky autorov boli redakčne upravené.

Kontakt na redakciu:

Vaše názory, príspevky do časopisu, pozvánky na podujatia, tipy do obsahu ďalšieho vydania posielajte na email: halali@halali.sk

Kandidáti klubu pred sokoliarskou skúškou, zľava: Abu Murad Hatem, Melcer Jozef, Fulerčík Milan, Koncz Matyas, Potecký Peter, Čerňan Ľubomír, Köszaga Radoslav, Repiská Romana, Bc. Plevková Miroslava, Smatanová Paulína, Baláž Pavol, Ing. Kubíková Lenka, Král Miroslav, Herceg Stanislav, Ing. Gabura Roman.

VÝROČNÁ SPRÁVA

HORÚCE NOVINKY ZO ŽIVOTA KLUBU

Rok 2016 - rok, v ktorom sme si pripomenuli 45. výročie vzniku Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ - je za nami, absolvovali sme tradičné podujatia, ako je zasadnutie prezídia, výročnú konferenciu, školenie kandidátov, sokoliarsku skúšku i Medzinárodné sokoliarske stretnutie.

MÍŤNIKY ROKA 2016

22. apríl - zasadnutie prezídia SKS pri SPK, Zvolen

23. apríl - Výročná konferencia Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore (SKS pri SPK), Zvolen

24. september - školenie kandidátov, Štiavnické Bane, zúčastnilo sa 23 kandidátov

26. november - sokoliarska skúška pre kandidátov Slovenského klubu sokoliarov pri SPK, priestory Letiska Sliač, zúčastnilo sa 21 kandidátov. Všetci kandidáti, ktorí sa sokoliarskej skúšky zúčastnili ju absolvovali, z toho osemnásť z nich s hodnotením „prospel s vyznamenaním“.

19. – 23. október - Medzinárodné sokoliarske stretnutie 2016 sa uskutočnilo v areáli kúpaliska v Horných Salibách, lovilo sa v deviatich revíroch v okolí.

KRÚŽKOVANIE ODCHOVANÝCH DRAVCOV

Počas celého roku 2016 členovia prezídia a poradného orgánu vykonávali rôzne aktivity zamerané na zlepšenie postavenia sokoliarstva na Slovensku. Členovia prezídia a poradného orgánu sa v roku 2016 zúčastňovali na rokovaní so zástupcami Ministerstva životného prostredia SR a Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR). Členovia prezídia a poradného orgánu sa dňa 28.11.2016 na pôde Štátnej ochrany prírody SR v Banskej Bystrici zúčastnili spoločného rokovania so zástupcami ŠOP SR ohľadom nezameniteľného označovania nesnímateľnými krúžkami vyrobenými, resp. distribuovanými licencovaným výrobcom alebo distribútorom. Bolo dohodnuté, že odchovná sezóna 2017 bude ešte skúšobná, t.j. chovatelia si budú môcť okružkovať odchované dravce svojimi krúžkami. Kto bude mať záujem, už si bude môcť objednať krúžky aj od ŠOP SR. Bude treba myslieť na to, že pre odchovnú sezónu 2018 už budú povinné licencované krúžky, ktoré bude distribuovať ŠOP SR a bude potrebné si ich objednať od ŠOP SR už v priebehu roka 2017. Evidencia krúžkov a nezameniteľné označenie pomocou krúžkov sa bude týkať všetkých exemplárov vtákov skupiny A až D, ktoré podliehajú registrácii.

Distribúcia krúžkov medzi ŠOP SR a chovateľmi bude môcť fungovať iba priamo, t.j. iba medzi ŠOP SR a chovateľom. Chovatelia si nebudú môcť poskytnúť krúžky navzájom (aj keď ich budú mať zakúpené od ŠOP SR), pretože licenciu na distribúciu krúžkov bude mať len ŠOP SR.

Po udelení licencie distribútora krúžkov pre ŠOP SR budú na web stránke ŠOP SR zverejnené všetky potrebné informácie týkajúce sa termínov dodania krúžkov a ich distribúcie. ŠOP SR si vybuduje zároveň aj online-shop na objednávku krúžkov. V obchodných podmienkach budú uvedené informácie o minimálnom alebo maximálnom počte objednávaných krúžkov, termínoch dodania, cene a pod.

AKTUÁLNE „WELFARE“

Stále pretrváva snaha zapracovať náš schválený materiál o „welfare“ ako osobitnej vyhlášky k zákonu č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a zároveň presadiť vo veterinárnych predpisoch také zmeny, ktoré povedú k tomu, aby každý chovateľ sokoliarskych dravcov a sov bol registrovaný sokoliar resp. ak ním nechce byť, aby spĺňal povolenia na chov nebezpečných živočíchov.

JEDNOTNÝ FORMULÁR PREZENTAČNEJ LISTINY

Z dôvodu zamedzenia účasti na sokoliarskych stretnutiach tým, ktorí nemajú platný poľovný a sokoliarsky lístok, a tak zabráneniu nedorozumení s tým spojených, bude potrebné vypracovať a schváliť jednotný formulár prezenčnej listiny, ktorá bude súčasťou každého sokoliarskeho lovu. Za jej správne vyplnenie a následné predloženie na okresný úrad - Orgán štátnej správy na úseku poľovníctva, ktorý spoločnú poľovačku povolil, bude organizátor sokoliarskeho stretnutia zodpovedný. Kópiu prezentačnej listiny musí odoslať aj prezídiu SKS pri SPK.

Ing. Miroslav Ostrihoň, PhD. – člen skúšobnej komisie „preveruje“ znalosti kandidátky Paulíny Smatanovej z Považskej Bystrice, ktorá prospela s vyznamenaním.

JEDNOTNÉ TLAČIVO

Vytvorilo sa jednotné tlačivo, ktoré slúži pre kandidátov ako písomná prihláška na sokoliarsku skúšku a zároveň slúži aj na zaznačenie absolvovania kandidátskej praxe, absolvovania školenia kandidátov a absolvovania sokoliarskeho stretnutia. Predmetné tlačivo je dostupné na internetovej stránke klubu a zároveň je aj rozposielané e-mailom kandidátom.

ČLENSTVO V SKS PRI SPK

V našich stanovách je v § 5 „Členstvo v SKS pri SPK“ pri riadnom členovi SKS pri SPK uvedené okrem iného aj to, že musí byť členom SPK. Z dôvodu dodržiavania hore uvedeného musí každý člen v priebehu rok 2017 predložiť potvrdenie, že je členom SPK, že absolvoval skúšku z poľovníctva a tí členovia, ktorí majú poľovný lístok musia poskytnúť do našej evidencie jeho číslo a dátum platnosti. Kto nepredloží k nahliadnutiu uvedené doklady do 31.12.2017, prestáva byť riadnym členom SKS pri SPK.

Znovuzískanie členstva SKS pri SPK je podmienené predložením potvrdenia o absolvovaní poľovnej skúšky, resp. predložením poľovného lístka, znovu uhradenia zápisného a členského príspevku na príslušný rok a zároveň musí jeho obnovenie členstva schváliť prezídium SKS pri SPK (stanovy § 6 Zánik členstva v SKS pri SPK, posledná veta).

ČLENSKÉ PREUKAZY, POPLATKY, POČET ČLENOV A DRAVCOV

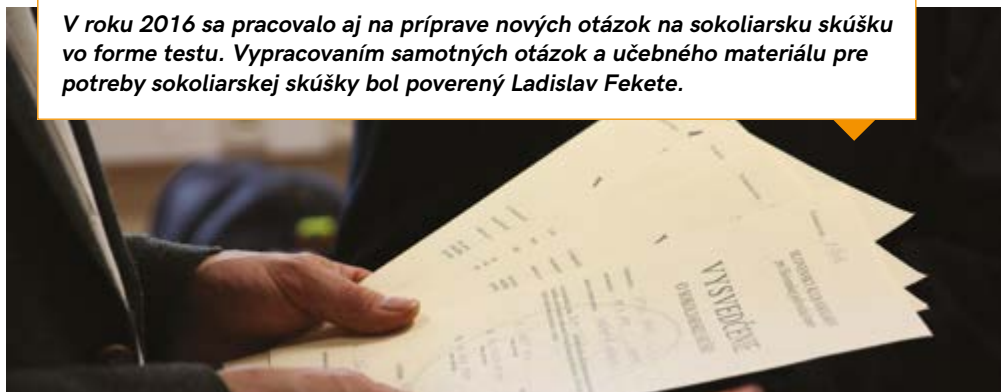
V roku 2016 sa pokračovalo vo výmene členských preukazov a do konca roka 2016 požiadalo o výmenu preukazov 213 riadnych členov a 10 mimoriadnych členov. Ku koncu roka 2016 boli členovia klubu e-mailom niekoľkokrát upozornení na povinnosť zaplatiť členský príspevok na rok 2017, ktorý je 20,- €, do 31.12.2016. Kto do daného termínu neuhradil členský príspevok, prestal byť členom SKS pri SPK a pri opätovnom vstupe do klubu bude musieť uhradiť aj zápisné, ktoré je 20,- €, takže bude musieť uhradiť spolu 40,- € a jeho obnovenie členstva bude musieť schváliť prezídium SKS pri SPK (bolo to odsúhlasené na konferencii SKS pri SPZ v roku 2012 a v roku 2014 bolo uložené výboru dôsledné dodržiavanie tohto nariadenia).

K 15.1.2016 máme 251 riadnych členov, 7 mimoriadnych členov, 18 čestných členov a evidujeme aj 76 kandidátov. Aj napriek tomu, že boli všetci upozornení, aby platili len cez banku a do údajov uviedli svoje meno, sú 2 platby, ktoré sa nedajú identifikovať. Našli sa aj takí členovia, ktorí v roku 2016 nemali zaplatené členské a na rok 2017 si zaplatili aj zápisné aj členské. Z minulého roka nám ostalo 26 členov, ktorí si členský príspevok na rok 2017 v riadnom termíne neuhradili. Zároveň evidujeme ešte 146 mien bývalých členov, ktorí si neuhradili členské za roky 2012 až 2016. Pre porovnanie v roku 2016 sme mali 273 riadnych členov a 18 čestných členov.

V klube je nahlásených 24 sokoliarskych stredísk, kde je evidovaných 213 členov, ale medzi nimi sú aj takí, čo ešte nezaplatili členské na rok 2017. Kontakty na predsedov stredísk sú na internetovej stránke klubu www.sokoliari.sk

Dravce pre vnútornú potrebu klubu nahlásilo 84 členov a spolu majú títo členovia spolu 413 dravcov (väčšina nahlásených dravcov sa používa len na sokoliarske vystúpenia, resp. sú zaradené v odchove). Priebežne počas roka boli členovia SKS pri SPK, ktorí majú e-mailovú adresu, informovaní o dianí v klube a ku koncu roka boli niekoľkokrát upozornení na potrebu zaplatiť členský príspevok na rok 2017 do 31.12.2016. Zároveň boli členovia aj vyzvaní na zaslanie aktualizácie týkajúcej sa počtu dravcov v ich držbe a aktualizácie údajov v sokoliarskych strediskách.

V roku 2016 sa pracovalo aj na príprave nových otázok na sokoliarsku skúšku vo forme testu. Vypracovaním samotných otázok a učebného materiálu pre potreby sokoliarskej skúšky bol poverený Ladislav Fekete.

„A mám to za sebou!“ – skonštatoval lesník a kameraman Pavol Baláž po prevzatí vysvedčenia od skúšobných komisárov Ing. Alojza Kaššáka, Ľubomíra Englera (v strede) a Ing. Miroslava Ostrihoňa, PhD.

DISCIPLÍNA SA ZLEPŠUJE

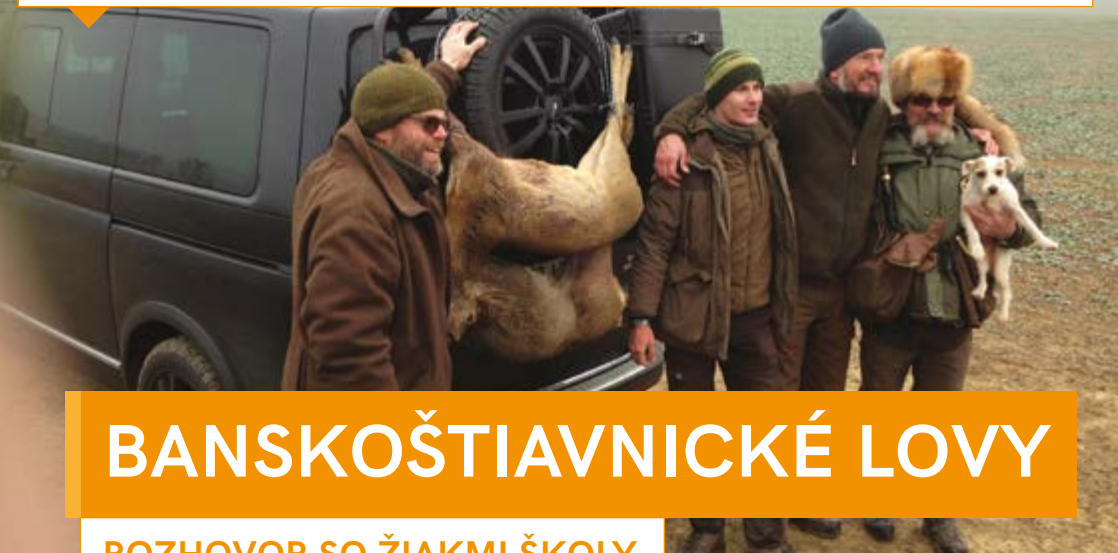
Môžem skonštatovať, že čo sa týka posielania informácií od jednotlivých členov ohľadom aktualizácie údajov, počtov dravcov, evidencii v strediskách, včasné prihlasovanie na sokoliarske stretnutie a platenia členského sa disciplína z roka na rok zlepšuje. Ale aj tak, by som apeloval na členov klubu ohľadom plnenia si svojich povinností, lebo je stále veľa členov, ktorí to zanedbávajú.

A ČO NÁS ČAKÁ V ROKU 2017?

Konferencia SKS pri SPK spojená z voľbou nového prezídia a dozornej rady klubu, dotiahnutie vypracovania a schválenie nových otázok na sokoliarsku skúšku, každoročné školenie kandidátov a následne aj sokoliarska skúška, v jesenných mesiacoch medzinárodné sokoliarske stretnutie a v neposlednom rade dokončenie rozbehnutých vyššie uvedených skutočností tak, aby sme si pri našom koníčku - sokoliarstve - mohli oddýchnuť aj v budúcnosti.

Všetky potrebné informácie o dianí v klube a o pripravovaných akciách sa nachádzajú na internetovej stránke klubu www.sokoliari.sk

Ing. Daniel Haraba
tajomník SKS pri SPK

BANSKOŠTIAVNICKÉ LOVY

ROZHOVOR SO ŽIAKMI ŠKOLY

Aj v roku 2016 Stredná lesnícka škola v Banskej Štiavnici zorganizovala pre svojich žiakov, absolventov a priateľov už 32. sokoliarske lovy. Počas troch dní mohli žiaci - budúci sokoliari, vidieť lovcov s orlami pri love na srnčiu zver a líšky v poľovníckych revíroch Žemberovce, Sebechleby a v Školských lesoch za Kalváriou. O svojich zážitkoch z lovov nám porozprávali mladí sokoliari z 2.A, Richard Šlachta a Filip Luštiak.

RICHARD ŠLACHTA

Ktorý deň stretnutia bol pre teba ako pre „diváka“ najzaujímavejší?

Najlepší bol podľa mňa lov v Štiavnici. Určite kvôli prostrediu, ale hlavne sme videli veľa pekných útokov, každý mal možnosť si aj niekoľkokrát pustiť dravca, veľa z nich aj úspešne.

Ktorý deň bol naopak najťažší a prečo?

Druhý deň, a to lov v Sebechleboch. Terén bol dosť náročný. Hnali sme hlavne cez spustené vinohrady zarastené hustými kríkmi a černičím. Nemohli sme teda vidieť ani toľko útokov.

V ktorom revíri sa ulovilo najviac kusov zveri?

Najviac kusov bolo v našom, teda v školskom revíri. Ulovido sa desať kusov srnčej.

FILIP LUŠTIAK

Čo sa ti najviac páčilo na lovoch ?

Mal som možnosť vidieť viac pekných útokov, lovy v jednotlivých poľovníckych revíroch boli perfektne zorganizované, na výrade sa dodržiavali zvyky a tradície, vrátane pasovania za lovca a tie „posledné pohony“ pri kotlíkovom guláši tiež stáli za to.

Porovnaj minuloročné lovy s tohtoročnými...

V roku 2016 sa na lovoch zúčastnilo viac lovcov (13-15) s dobre zalovenými orlami, tzv. „zajačiar“ ostali doma. Ulovilo sa teda aj viac kusov zveri, hoci sa lovilo v rovnakých revíroch. Oproti minulému roku sa neulovil ani jeden kus diviačej a zajačej zveri. Prišlo nám aj počasie. Bolo síce chladno, ale aspoň menej blata.

Čo ťa viedlo k tomu aby si sa zapojil do tejto akcie?

Hlavne to, že chodím v škole na sokoliarstvo a chcem sa stať sokoliar. Chcel som vidieť skúsených lovcov pri práci s dravcami.

Ktoré mená medzi lovcami boli pre teba najzaujímavejšie?

Určite Peter Križan, absolvent našej školy, ktorý si doniesol jedného z najskúsenejších orlov v Európe, za 10 rokov má s ním ulovených cez 80 líšok. Tiež ma zaujal Jaroslav Kanát st., taktiež absolvent, ktorý s manželkou a synom vedie úspešnú sokoliarsku scénu pri Rimavskej Sobote. Zaujali ma tiež zahraniční lovci z Česka, profesionálni zamestnanci Biologickej ochrany letísk ČR, ale aj sokoliari z Rakúska a Slovinska.

Ďakujem za rozhovor.

Ing. Štefan Petrikovič
sokoliarske stredisko
Banská Štiavnica

Boli to doteraz najúspešnejšie lovy organizované lesníckou školou v Banskej Štiavnici. Za tri dni sa ulovilo 19 kusov srnčej zveri a 2 líšky. Na snímke vpravo je poľovnícky hospodár PZ Žemberovce Karol Birčák.

FALCONRY MEET

POHĽADOM ĽUBOMÍRA ENGLERA

V dňoch 13. - 20. novembra 2016 sa v Írsku konala 47. výročná schôdza Rady delegátov zasadnutia Medzinárodnej asociácie sokoliarstva a ochrany dravcov (IAF), na ktorej som sa zúčastnil spoločne s MVDr. Ladislavom Molnárom, PhD. Chcem vám priblížiť IAF zasadnutie a priebeh celého podujatia z tej loveckej a spoločenskej časti.

ÚCHVATNÉ DIVADLO

Medzinárodné sokoliarske stretnutie v Írsku prebiehalo v dvoch etapách. V prvej etape sme po dlhej namáhavej ceste cez Krakov, Amsterdam a Cork, nachádzajuci sa na juhozápade Írska, pricestovali do starodávneho mestečka Sneem v grófstve Kerry, kde bola schôdza IAF. Každý deň sa do polnoci striedali významné osobnosti svetového sokoliarstva a prezentovali množstvo tém. Denne sme chodili loviť v skupinách (prevládali sokolie skupiny), ktoré lovili v prevažnej miere močiarnice. O týchto lovoch som sníval už veľmi dávno a vidieť ich naživo bol pre mňa sokoliarsky sviatok. Preto som väčšinu lovov prežil v sokolej skupine, v ktorej lovil aj poľský sokoliar Eric Witkovski. Eric dlhé roky žije v Írsku a živí sa oficiálne sokoliarstvom, ukážkami a biologickou ochranou. Každé ráno nastal pred centrálou akcie menší chaos. Podľa záujmu a rozpisu sa tu rozdeľovali účastníci do skupín a vyrážali na ďaleké cesty za vhodnými, vodou podmáčanými lúkami a rašeliniskami,

kde sa pomocou pointrov a setrov hľadali močiarnice. Lov prebiehal za prísnych usmernení organizátorov, aby účastníci v skupinách boli obďaleč a nerušili celkový priebeh lovu. Pri vystavení a vypustení sokola, už skupina bola pokope a čakala na zážitok. Ja ako „psodov Ericovho setra“ som mal privilegované právo posúvať sa spolu s lovcami. Tak som vlastne z „VIP lôže“ mohol sledovať úspešné útoky v priamom prenose. Bolo to úchvatné divadlo dokonalej súhry človeka, psa a sokola.

PODMÁČANÉ PLOCHY

Uloviť kľúčujúcu močiarnicu nebolo vôbec jednoduché a vyžadovalo to majstrovské manévrovanie a špičkový odhad sokola, ktorý vo vysokej rýchlosti vyrovnával akrobatické kľúčky. Úspešné boli najmä menšie samce sokola sťahovavého. Videli sme aj párový let šahinov španielskeho lovca. Tie však nemali svoj deň a tak nám zostávalo len čakať a merať podľa GPS kilometre od nás lietajúcich vtákov. Trvalo dosť dlho, kým sa postupne vrátili, ale ani potom nemali záujem spolupracovať. Nakoniec sa tak zotmel, že sa ďalší domáci lovci, ani János Tóth z Maďarska, už ku lovu nedostali. Keď sme lovili na totálne podmáčaných plochách, bolo treba zvažovať každý krok, sledovať druhy rastlín, stúpať po trsoch a tým zmenšovať pravdepodobnosť, že sa prepadnete po pás do vody. Niektorí členovia loveckej výpravy boli smoliari a padali aj niekoľko krát za deň. Rekordérom v tejto oblasti bol môj mexický kamarát Arquimedes. Ten sa dokázal za deň preboriť aj trikrát. Ja, ako správny záchranár, som každého smoliara počastoval slovenskou 52-kou. Utešoval som Arquimeda, že on je teraz z nás najmúdrejší, lebo vie ktorá rastlina je vrátami do írskeho podzemia. Zjavne nebol, lebo na druhý deň sa to znova opakovalo.

POKORIL SOM ÍRSKU DIVOČINU

V posledný lovecký deň v Sneeme som sa vybral na lov s orlom korunkatým. Ten však nemal za celý deň výpravy ani jednu možnosť útoku, hoci sme sa všemožne snažili pripraviť mu šancu. Postupovali sme dlhé kilometre v rojnici, a to vždy systémom aby mal čo najvýhodnejšiu pozíciu na útok. Potom ma napadlo, že skúsime prehnáť našim zaužívaným pohonom mladinu smrekového porastu smerom na lovca na náprotivnom svahu. Ukázalo sa, že jediným honcom, ktorý dokázal pokoriť írsku divočinu som bol ja, ale ani tento pokus nevyšiel. Zato som zožal pochvalu od všetkých. Vnútri porastu to ozaj miestami vyzeralo zúfalo ťažké, staré pne a konáre, po ťažbe nahádzané v pásoch, vždy ponad pretekajúci potok, pod kopami drevnej hmoty nevhodnej na ďalšie spracovanie. To všetko, ešte navyše silne zarastené černicami, ktoré samé zmladzovali a vytvárali hranicu, ktorú by nezvládli snáď ani utečenci.

STÁLE NIE SME V UNESCO!

Bol to posledný deň prvej etapy, tak sme sa večer vybrali na slávnostnú večeru, organizovanú na počesť oslavy Svetového dňa sokoliarstva. Mali sme tú česť vidieť krásne tradičné írské tance v podaní talentovaných dievčat a koncert tradičnej aj klasickej hudby. Bohaté stoly a dobrá nálada medzi osobnosťami svetového sokoliarstva vo mne vyvolávali žiaľ nad rozhodnutím slovenskej komisie pre nemotné kultúrne dedičstvo, že sokoliarstvo nespája komunity. Bolo mi aj do smiechu aj do plaču, keď som si predstavil koľko ciest, jednaní, práce a svojho voľného času tomu obetovali ľudia, zapálení pre slovenské sokoliarstvo. A aj keď sme v roku 2010 na našom IAF stretnutí na Slovensku očarili, aj tak nepatríme ku krajinám, ktoré majú sokoliarstvo uznané a zapísané na svetovom zozname. Dúfam, že sa to konečne zmení, lebo naše sokoliarstvo tam nepochybné právom patrí.

Lubomír Engler, zástupca SKS pri SPK (vľavo) a generálny sekretár IAF Gary Timbrell.

mali ako pomocníkov poväčšine hrubosrsté stavače, nemeckých hrubosrstých stavačov a českého fúzača. Lov prebiehal na vidieku okolo dedinky v poľnohospodárskej krajine, husto pretkanej remízkami a potokmi okolo lesíka, kde sa nachádzali vypúšťacie prázdné voliéry. Vylietalo nám veľa bažantej zveri a postupne každý jastrab nalovil. Bažanty lietali na počudovanie, až príliš dobre a útoky končili prevažne ďaleko. Niekedy sa stalo, že jastrab, vypustený na sliepku mal uloveného kohúta, keď sme ho dohľadali pomocou vysielacky. Zajacov ani králikov som prakticky počas celého stretnutia nevidel. Bol som dosť sklamaný, že sa nerobili žiadne výrady, a tak som musel vyzvedať čo sa nalovilo v iných skupinách.

ŽIADNE VÝRADY

Ráno 17. novembra sme sa síce prebudili do upršaného a chladného dňa, ale nám to nevadilo, lebo sme celý deň autobusmi cestovali na severovýchod Írska do mestečka Midlands. Unavení po dlhej ceste sme za pomoci Garyho, ktorý sa o nás po celý čas staral, získali vytúženú izbu, kde sme sa museli pomestiť. Veľkou devízou, ako sa neskôr ukázalo, bola malá útulná kuchynka na spodnom poschodí, ktorú sme mali k dispozícii. V tejto druhej etape sa téma prednášok zmenila a hlavnou témou bola: Biodiverzita a trvalo udržateľné využívanie. Každý deň sme predpoludním lovili a večer prebiehali prezentácie. Jeden deň som sa vybral s jastrabou skupinou, kde

V Írsku ma zaujali tieto prepravky na sokoly.

ŠPECIALITY Z DIVINY

Nemohol som pozeráť, ako sa ulovená zver strácala bez ďalšieho využitia. Vraj sa to aj tak pokazí, dokedy dôjdu domov. Keďže som počas lovu naďabil na obrovské množstvo hlív tak ma napadlo, že aspoň časť zveriny zužitkujem. Očistil som zopár bažantov a zvyškov, čo z nich zostalo na špecialitu, ktorou som chcel pohostiť účastníkov. Predchádzalo tomu práce zháňanie najnutnejších surovín. V noci som navaril bažantiu krémovú polievku a v rúre upiekol troch bažantov, troch grousov zo Škótska, ulovených Jánosom Tóthom. Bažanty aj grousy som naplnil plnkou z hlív spolu s cibuľou na jazvečej masti. Pridal som ešte štyri veľké cibule ukoristené v staručkom Pube, kde mi tetka z vlastnej kuchyne poskytla dva slepačie bujóny, pridal som toustový chlieb, vajcia, ochutil čím sa dalo a vložil zakryté alobalom piecť do rúry. Plnky bolo tak veľa, že keď zver už ňou bola doslova preplnená, tak som dal piecť vedľa aj samotnú plnku. K tomu som na druhý deň podával krájaný chlieb a ako aperitív posledné zásoby Lacovej hruškovice. V ten deň som bol v najpočetnejšej sokolej skupine. kde bolo okolo 50 účastníkov. Jedného bažanta som poslal ako výslužku do jastrabej skupiny, ktorá prispela zverinou. Ochutnávka a častovanie nielen našim „pitivom“ bolo asi pridlhé, lebo lovci znervózneli, že obedňajšia prestávka trvá príliš dlho, tak sa účastníci pomaly neochotne vybrali za nimi. János s úsmevom povedal, že sa bál, že jeho (inak super) psom nenechajú ani kosti. Aj on bol rád, že ním ulovená vzácna zver nevyšla nazmar. Na izbe nemal chladničku a čakala ho ešte veľmi dlhá cesta, po podľa mňa veľmi úspešnej výprave, keď v Škótsku nalovil 17 grousov. Klobúk dole a „Lovu zdar!“

ĎAKUJEM VÁM ÍRSKI PRIATELIA

Po náročnom poslednom loveckom dni nasledovala slávnostná večera. Mal som tú česť sedieť s Nickom Foxom a ďalšími priateľmi z UK, Mexika a Holandska. Z večere sme museli spolu s početnou japonskou výpravou odísť skôr mikrobused. Spoločne sme leteli do Amsterdamu. Boli to namáhavé dni, plné sokoliarstva, cestovania, stresov, povinností, ale aj zábavy v kruhu dlhoročných priateľov. Striedali sa pocity šťastia aj smútku. Chcel by som touto cestou poďakovať írskym priateľom za vzornú prípravu a obetavosť pri tak náročnom podujatí a s úsmevom spomínam na moju menovku, ktorú mi pripravili. Pre nich som bol jednoducho LUBO, tak ako NICK, VILLIAM a zopár ďalších, ktorých berú ako rodinu. Je to pre mňa veľká česť aj záväzok aby slovenské sokoliarstvo mohlo konečne patriť celú do tejto sokoliarskej komunity, uznanej UNESCOM.

L'ubomír Engler
delegát IAF, Slovensko

INTERNATIONAL FALCONRY MEET IRELAND

14th-20th
November
2016
Sneem and
Illo Valley

FALCONRY MEET

POHĽADOM LADISLAVA MOLNÁRA

V termíne od 13. do 20. novembra 2016 Írsky klub sokoliarov bol organizátorom 47. stretnutia delegátov IAF (International Association Falconry and Conservation of Birds of Prey). Zároveň so stretnutím sa organizovalo aj írske sokoliarske stretnutie klubu a vedecká konferencia o biodiverzite a udržateľnom využívaní prírodných zdrojov a úlohe sokoliarstva.

PRÍMORSKÉ PROSTREDIE

Konferencia bola organizovaná v prímorskom meste Sneem na východnom pobreží Írska, v nádhernej odľahlej hornatej krajine, kde pasienky pokrývali zamokrené vresoviská, ideálne životné prostredie pre močiarnice, vtáky podobné našim slukám, asi polovičnej veľkosti. Močiarnice tvoria hlavnú korisť tradičného írskeho sokoliarstva. V jeho love sa uplatňuje hlavne sokol sťahovavý a keďže sa nejedná o lovnú zver, sokoliari sú všade vítaní a nemajú konflikt s poľovníckymi organizáciami a poľovníckou komunitou.

VOLBA, CITES A UNESCO

47. stretnutie reprezentovali sokoliarske organizácie s volebnými právami z vyše 86 krajín sveta. Početné zastúpenie tvorili juho a stredoamerické štáty a kluby z nich, keďže sa volil viceprezident pre Severnú Ameriku. Dosluhujúci Ralf Rogers, jedna z ikon

Peregrin Fundu, a dlhoročný organizátorov NAFA stretnutí bol nahradený viceprezidentom Danom Chechinim. Významný čas konferencie sa venoval analýze, neodsúhlasenia postúpenia sokola sťahovavého z kategórie CITES A do kategórie CITES B, ktorý navrhla Kanada. Pri hlasovaní chýbala podpora EÚ a možnou príčinou boli aj konflikty pri uzatváraní obchodných dohôd Kanady s európskym spoločenstvom. IAF je zvolená za odborného garanta pre UNESCO, pravidelne posudzujúca a dohliadajúca na prijatý prvok Sokoliarstva do zoznamu nehmotného dedičstva. Líder krajín SAE potvrdil ďalšie rozšírenie o nové krajiny a predniesol zámer o možnosti podania ďalších krajín do zápisu na zoznam UNESCO po roku 2018. Močiarnice tvoria hlavnú korisť tradičného írského sokoliarstva.

AKTIVITY IAF

IAF má v súčasnosti sídlo v Bruseli v budove FACE – Federácia poľovníčích organizácií, a preto svojim členom garantuje nielen odbornú, ale aj politickú podporu. Detailne sleduje zákony Európskeho parlamentu a informuje členské krajiny o plánovaných zmenách, ktoré by sa mohli dotknúť sokoliarstva a poľovníctva. Na konferencii odznelo, že v budúcnosti bude absencia koristi hlavným limitujúcim faktorom pre dlhodobú udržateľnosť sokoliarstva. Členské štáty si taktiež veľmi cenili iniciatívu IAF vypracovať podmienky welfare držby dravcov, ktoré boli distribuované členským štátom a tie ich zapracovali do svojej národnej legislatívy.

Delegáti IAF sú skúsení sokoliari, vedeckí pracovníci a biológovia v oblasti výskumu dravcov, prípadne zanietení propagátori sokoliarstva, kde na platforme IAF majú obrovskú možnosť medzinárodnej spolupráce, vzájomného stretávania sa klubov, výmenou kontaktov, ale aj chovateľských skúseností. V súčasnosti jedna z hlavných priorít IAF je predovšetkým iniciatíva v oblasti prevencie usmrtenia dravcov na elektrických vedeniach. IAF sa významnou mierou podieľala na zabezpečení elektrického vedenia v Mongolsku, kde ročne uhynulo vyše 5000 kusov sokolov rárohov.

ŽENY SOKOLIARKY A BIODIVERZITA

Veľmi dobrú iniciatívu prevzala aj pracovná skupina sokoliarok, združujúca ženy-sokoliarky, ich prínosom je predovšetkým práca s verejnosťou, mládežou a deťmi a ukázalo sa, že ženský šarm úspešne otvára mnohé dvere, ktoré boli doteraz pre sokoliarsku verejnosť ťažko preniknuteľné. Celé stretnutie veľmi významne obohatila expozícia umeleckých diel,

**Ladislav Molnár (vľavo)
s Adrianom Lombrado -
prezidentom IAF.**

obrazov, fotografií, ale aj odborné postery, ktoré ukázali, kde všade sokoliari dokážu prispieť pri ochrane dravcov a záchrane nevšedného kultúrneho dedičstva ľudstva.

Orol korunkatý.

Štedrí hostitelia nešetřili na írskom pive Guines. Dáždnik a gumené čizmy boli povinnou výbavou každého sokoliara.

Veľmi významná bola konferencia o biodiverzite a dlhodobej udržateľnosti prírodných zdrojov, ktorá bola zameraná na poukázanie možnosti využívania dravcov z prírody pre sokoliarske účely. Erudovaní prednášatelia pre pozvané inštitúcie z ministerstva a vládne organizácie demonštrovali, že potreba dravcov z prírody pre potreby sokoliarov je bezvýznamná z pohľadu rizík a strát dravcov v prírode inými príčinami – chemizácia, strata biotopu, priemyselný rozvoj. Ja ako prednášateľ som prezentoval možnosť využitia sokoliarskych metód a spôsob držby dravcov v rehabilitácii a záchrane poranených a dočasne odkázaných na ľudskú starostlivosť. Účastníci konferencie vyzdvihli význam predovšetkým úzkej a blízkej spolupráce štátnych organizácií a sokoliarskych klubov v prospech ochrany dravcov.

Kto má záujem sa o IAF a o svetovom sokoliarstve dozvedieť viac, bližšie informácie môže nájsť na facebooku alebo na webovej stránke: www.iaf.org

MVDr. Ladislav Molnár, PhD.
delegát IAF, Slovensko

TRADÍCIA
A KVALITA

CZ 557 LUX

BRNO COMBO

CZ 75 TACTICAL
SPORTS ORANGE

ZBROJOVKA BRNO

SAFARI
CLASSICS.

Dan Wesson
DAN WESSON FIREARMS

CZ

CZ-USA

www.m-hunt.sk

Čadečka 5138, 022 01 Čadca, Tel: +421 41 433 48 10,
Mobil: +421 918 666 891, Tel sklad: +421 41 433 48 11, Fax: +421 41 433 48 12

VÝHRADNÝ DOVOZCA ČESKEJ ZBROJOVKY PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU. DOVOZCA ŠPORTOVEJ OPTIKY NIKON A VANGUARD PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU.

Martin Hahn

KAŇÚR OKRÚHLOCHVOSTÝ

MÔJ ŽIVOT S HARRISMI...

Všetko to začalo na jeseň roku 2013. Bol to pre mňa nie príliš vydarený sokoliarsky rok. Na strediskovom sokoliarskom stretnutí na Ostrej lúke som prišiel o veľmi nádejného samca sokola rároha z chovu Miloša Vachúta. Odsadnutie na elektrický stĺp, po neúspešnom útoku na bažanta, sa mu stalo osudným. Samicu sokola sťahovavého som zaradil do chovu ku kamarátovi Dušanovi Pulišovi a tým som po dlhých rokoch zostal bez dravca na lietanie a lov.

„TAM HORE“ BOLO LÚTO...

Možno niekomu „tam hore“ bolo ľúto mojej sokoliarskej rukavice zavesenej na klinci, a tak náhoda nenechala na seba dlho čakať. Kamarátka sokoliarka Lenka Michalovičová z Banskej Bystrice mi navrhla, či sa nechcem postarať o jej samicu Harris hawk, pretože bola v tom čase zaneprázdnená štúdiom na vysokej škole. Po krátkom uvažovaní som zhodnotil, že život je zmena, a tak som dostal na vianoce nečakaný dočasný darček samicu Harris hawk menom Selene z chovu Dietera Betza (Nemecko). Keďže dravec boli lietavý, všetko išlo pomerne rýchlo. Po upravení kondície sme začali

s priletmi, za krátky čas s voľným sledovaním u nás v lesoch Nízkych Tatier a Slovenského rudohoria. Krátke vychádzky sa celkom rýchlo zmenili na niekoľkohodinové a niekoľkokilometrové traily. Selene sa očividne rozlietavala a jej chuť ma sledovať bola obdivuhodná. Výhodou bolo a vlastne aj je, že lieta veľmi rada a tolerancia kolísania kondície 50-70 gramov jej nerobí problém. Takto sme prežili prvú zimu a v apríli 2014 som ju posadil na preperovanie.

HAVRANY V MESTE

Uvažoval som nad tým, čo ďalej. V tom čase som sa zoznámil so sokoliarom Ing. Marekom Bystrým z Popradu. Ako pracovník okresného úradu mi navrhol spoluprácu vo forme biologickej ochrany mesta Poprad pri regulácii populácie havrana čierneho v intraviláne mesta. A tak na jeseň roku 2014, sa mi v rukách ocitli povolenky na lov havrana čierneho od PZ Dubina a Štátnych lesov TANAP-u. Začala nová etapa nášho života - lov. Prvé úspechy nedali na seba dlho čakať a my sme sa domov málokedy vracali bez úlovku. Stratégia lovu bola na pohľad jednoduchá, dostať sa do blízkosti havranov a pustiť z ruky dravca. Zo začiatku sa to celkom darilo, ale postupom času sme už museli meniť autá. Havrany akoby poznali, odkiaľ hrozí nebezpečenstvo. Popri havranoch sa niekedy podarilo uloviť aj nejaké straky a vrany.

Samica Harris Hawk vyliahnutá 16. mája 2016. Na fotografii vo veku 5 mesiacov na svojom prvom ulovenom zajacovi na Medzinárodnom sokoliarskom stretnutí v Horných Salibách 2016. Majiteľ: Vladimír Poliak, chovateľ: Martin Hahn.

LOV ZAJACOV

Mojim záujmom bolo, okrem vtákov, loviť aj srstnatú zver – zajace. Na začiatok sme skúsili nejaké cvičáky. Chuť bola obrovská, tak bolo načase skúsiť niečo „poriadne“. K prvej príležitosti sme sa dostali na love zajacov v Piešťanoch. Boli sme úspešní. So Selene som lovil tri sezóny. Počet úlovkov sa skončil 26.12. 2016 na čísle 186 ks, z čoho bolo 170 havranov. Posledného zajaca som ulovil na sokoliarskom stretnutí u kamaráta Jána Koncza v Balogu nad Ipľom. V love na zajace máme v pomere počtu vychádzok (presnejšie povedané možností lovu zajacov) k úlovkom 75% úspešnosť. Pri výcviku z voľného sledovania sa vyskytli aj neplánované úlovky: lasica hranostaj, myši, hraboše a jeden holub hrivnák.

PRVÉ MLÁĎATÁ

V lete 2015 sme s priateľkou priviezli nový pár Harrisov z Rakúska. Štvorročný samec z chovu Boba Watkinsa (Anglicko) a šesťročná samica z chovu Simona Pernata (Slovinsko). Práve boli po odchove mláďat a ich premiestnenie zapríčinilo, že ďalšej znášky sme sa v tom roku nedočkali. Inkubácia, ako aj odchov, boli bez problémov.

Na jar 6. apríla 2016 prišlo dlho očakávané vajce. S dvojdnovými pauzami sme sa dočkali 4 vajec a po 34 dňovej inkubácii, sa s rozdielom 36 hodín, vyliahli 4 zdravé mláďatá v pomere 3 samice a 1 samec.

Inkubácia, ako aj odchov boli bez problémov. Harrisy sú vzorní rodičia a mláďatá rástli ako z vody. Základom kŕmenia boli potkany, prepelice a kuratá. Všetko čerstvé a odchované u nás doma. Počas hniezdenia chovný pár toleroval naše návštevy do voliéry, neprejavoval sa agresívne a neútočil. Vo veku cca 60-70 dní boli mláďatá odobraté rodičom a následne našli nový domov u sokoliarov na Slovensku i v zahraničí.

Voliéra má rozmery 5x3x2,5 m, hniezdo 90x70 cm, hĺbka 20 cm. Hrubý základ hniezda som urobil ja, ostatok dokončil samec. Ako materiál som použil konáre z brezy, jedle a smrekovca. Párenie sme sledovali na kamerách, opakovalo sa niekoľkokrát denne, sprevádzané tlmeným krákaním. Pred znosením prvého vajca pri jarnej znáške sa páрили asi mesiac. Párenie prebiehalo aj v čase, keď už boli vyliahnuté mladé. Krúžkovali sme na 12-ty deň veku mláďat. Na našu radosť mladá samica z jarnej znášky, ktorej majiteľom je sokoliar Vlado Poliak, vo veku 5 mesiacov aj 4 dni, ulovila na sokoliarskom stretnutí v Horných Salibách divého zajaca.

Druhá znáška začala v auguste. Potomstvo sa vyliahlo v úplne opačnom pomere pohlavia ako v predchádzajúcej znáške.

AJ DRAVCE POTREBUJÚ ODPOČINOK

Vlani v lete sme zobrali do chovu ďalšieho samca Harris hawk od kamarátky sokoliarky Ivany Szaboovej, importovaného zo Španielska. Je to veľmi šikovný samec loviaci havrany. Na jeseň minulého roku sme s ním úspešne skúsili lov na zajace v páre so samicou Selene. Tomuto predchádzal spoločný výcvik vo forme voľného sledovania, pri ktorom si oba dravce na seba zvykali. V polovici januára 2017 sme sa rozhodli výcvik Harrisov pre zlé počasie ukončiť, pretože teploty u nás klesali miestami až na -25 °C. Taktiež sme vtákom chceli dopriať oddych po náročnej loveckej sezóne, dostať ich do kľudu a pripraviť na chovateľskú sezónu 2017. Po vzájomnej dohode s Lenkou, samica Selene ostala u nás v chove výmenou za mladého samca z chovu kamaráta sokoliara Štefana Mazána.

KAMARÁT Z NEZABUDNUTEĽNÝCH OKAMIOV

Harris Hawk bol dlho v mojom ponímaní „mäsožravý papagáj“, ktorého som občas videl niekde na predvádzaní dravcov. Viem, že lovu sa venoval Štefan Azari, Ľubo Engler a manželia Křivkovci (CZ), ale nikdy som to naživo nevidel, takže urobiť si reálny obraz o týchto dravcoch bolo pre mňa na začiatku ťažké. Dnes viem, že moja voľba bola správna. Roky som lietal sokoly, ale revír u nás pod úpäťm Nízkych Tatier a taktiež nedostatočná možnosť lovu ma utvrdili v tom, že som urobil rozumnú vec. Harris hawk je v rukách rozumného sokoliara vynikajúcim dravcom, ktorý vám prepáči nejaký ten prešľap. Toleruje občasný výpadok pri tréningu a nie je až taký citlivý na mierne kolísanie kondície ako iné dravce. Pri správnom vedení je to dobrý lovec, kamarát, ktorý vám vašu snahu určite vráti v podobe nezabudnuteľných okamihov pri výcviku a love.

Martin Hahn
chovateľ harrisov

MVDr. Ladislav Molnár, PhD. v najväčšej rehabilitačnej stanici v Košickom kraji, ktorá sa nachádza v Rozhanovciach a prevádzkuje ju Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF). Na snímke je MVDr. Molnár s orlom, ktorý bol zasiahnutý elektrickým prúdom.

ENTEROTOXÉMIA DRAVCOV

DOBRÁ RADA OD VETERINÁRA

V poslednom období ma veľmi často kontaktujú kolegovia sokoliari, alebo kolegovia veterinári, ktorí riešia choroby voľne žijúcich dravcov s klinickými príznakmi, ktoré sú veľmi rôznorodé, ale príčinou je tá istá chorobná jednotka, a to je nahromadenie toxínu baktérie *Clostridium perfringens*.

KLINICKÉ PRÍZNAKY

Klinické príznaky sú predovšetkým náhla strata výkonnosti dravca, jeden deň výborný letec a druhý deň sa nevie odlepiť od zeme. V horších prípadoch sa jedná o ťažké poškodenie svalov, hlavne nôh, kde obe alebo jedna úplne stráca funkčnosť, dravec nie je schopný otvoriť zbrane a sedieť na bidle. V ťažšom prípade sú postihnuté aj svaly krídel, kde prsné svalstvo je akoby v kŕči a po roztiahnutí sa vracia hneď k telu. Najťažšie stavy sú tie, keď dravca bez príznakov ochorenia nájdeme uhynutého vo voliére alebo pod bidlom. Mnohé ochorenia začínajú aj tak, že dravec prestane tráviť, neprijíma potravu a nereaguje ani na živú korisť a hrvoľ sa nevyprázdňuje ani po 24 hodinách. Vidíte veľkú pestrosť príznakov, ktoré sú príčinou jedného a toho istého ochorenia.

ENDOTOXÉMIA – CHOROBA PRVEJ KORISTI

Baktéria *Clostridium perfringens* je anaeróbna baktéria, čiže nepotrebuje kyslík na svoj život a u mäsožravých dravcov je súčasťou normálnej mikroflóry hrubého čreva. Enterotoxémia je klinické ochorenie, kde toxín vyvinie svoju účinnosť v zažívacom trakte dravca. Jeho nahromadenie môže byť spôsobené dvoma príčinami:

Prvou je typická endotoxémia. Toto ochorenie voláme slangovo aj chorobou prvej koristi, kedy sokoliarsky dravec vo výcviku je postupne sťahovaný na váhe, tým sa zníži aj sekrečná schopnosť žliaz a sliznice tráviaceho traktu, zmenší sa aj samotná veľkosť pečene, objem žlčníka a množstvo tráviacich enzýmov, ktoré dravec produkuje,

Haemoragický-krvavý zápal čriev pri clostridialnej enterotoxemii-toxin bakterií spôsobuje krvácanie do lumenu čriev z krvných kapilár sliznice.

keďže každý deň prijíma malé množstvo potravy. V tele sa takmer vôbec nenachádza zásobný tuk a vo väčšine prípadov je dravec výrazne dehydratovaný, keďže príjem vody pitím z napájačky vôbec nepokryje jeho potreby. Keď takýto „na váhe stiahnutý dravec“ uloví svoju prvú korisť, sokoliar ho odmení plným hrvoľom. Avšak dravec nie je schopný prijať potravu úplne stráviť. Veľakrát sa jedná o cvičnú korisť – domáce holuby alebo voliérové bažanty s hrubou vrstvou tuku v podkoží.

Takáto nenatrávená potrava buď

zostáva v hrvoľi alebo kvasí, alebo sa nenatrávená dostáva do čriev, kde poslúži pre baktérie ako médium. Ich početnosť prudko rastie aj v dôsledku zmien pH v tráviacom trakte. Tieto baktérie vyprodukujú toxín, ktorý potom spôsobí klinické prejavy. Aké budú klinické prejavy závisí od toho, koľko toxínu sa vstrebalo z tráviaceho traktu do krvného obehu. Ak veľa, dravec hynie bez klinických príznakov. Ak menej, ochrnú končatiny, krídla. U mŕtvych jedincov často pozorujeme krvácanie do čriev, lebo je narušená stena malých kapilár v sliznici čriev. Často dravce majú sťažené dýchanie, lebo toxín spôsobí edém pľúc. Okrem rýchleho podania účinných antibiotík, nie všetky účinkujú na klostridiálne baktérie, je život zachraňujúcou činnosťou podanie veľkého množstva tekutín, ktoré majú za úlohu zriediť toxín, resp. ho vyplaviť z tela. Ideálne je vpraviť tekutiny veterinárnym lekárom intravenózne do žily na nohe, alebo intraoseálne - do kosti. Úspech terapie závisí od množstva uvoľneného toxínu a rýchlosti, kedy bola začatá terapia.

Tyčinkovité baktérie clostridií pri cytologickom vyšetrení trusu dravca, ak sa preukážu vo veľkom množstve diagnóza je jednoznačná.

Spôsob podania tekutín dravcom podkožnou injekciou do oblasti slabín.

Dravec v kŕči pri otrave toxínom clostridií v krmive.

TOXÍN V KRMIVE

Druhou príčinou je prijatie toxínu krmivom. V tomto prípade ochorenie vzniká tak, že dravcovi sa podá kontaminované krmivo, ktoré bolo ešte pred zmrazením infikované klostrídiami. Tie vyprodukovali toxín, ktorý spôsobí náhly nástup klinických prejavov. Príčinou je buď nesprávne zmrazovanie mäsa, dobre vieme, že v sieti supermarketov sa všetko mäso uchováva v chladiacich pultoch do 10 ° C. Ak sa vytvoria podmienky bez prístupu kyslíka, sú to ideálne okolnosti, aby došlo k pomnoženiu klostridií a produkcii toxínov. V praxi sa s takýmto javom najčastejšie stretávame, ak napríklad jednoduchové kurenice sú zabalené do igelitových vriec a naraz vložené do mrazničiek. Okraj vreca zmrazne, stred ešte ostáva teplý, bez prístupu vzduchu. Ak dôjde ku skŕmeniu práve týchto kureníc zo stredy balíčka, určite to spôsobí ochorenie u dravcov. V týchto prípadoch sa ako najúčinnnejšie javí podanie tekutín do zobáka, ktoré by mali zriediť obsah toxínu v črevách a jeho vyplavenie z tela von a vymasírovanie skŕmeného mäsa z hrvoľa.

V oboch uvedených prípadoch ochorenia podanie antibiotík nemá prvoradý význam, keďže ochorenie spôsobuje toxín a nie samotná baktéria. Veľmi dôležité je aj rozmrazovanie mäsa, ktoré by malo byť v ideálnych prípadoch presunutí z mrazničky do chladničky a tesne pred podaním zohriate v teplej vode a skŕmené, aby sa minimalizoval, alebo úplne vylúčil čas a podmienky kontaminácie baktériami a vznik toxínu.

DRAVEC AKO FORMULA 1

Na záver pridávam svoju osobnú skúsenosť s vlastným dravcom, ktorý bol nakrmený kontaminovaným mäsom. Dravec po 15 minútach ležal pod posedom vo fyziologickej polohe, akoby sedel na hniezde. Vôbec mi to neprišlo divné, ale keď som k nemu prišiel, normálne krútil hlavou, otváral a štípal zobákom, ale nohy boli zovreté, krídla pri tele stvrdnuté a okrem hlavy a krku bol celý v krči. Rýchle som mu vymasíroval z hrvoľa mäso, držiak ho dole hlavou, do oboch slabín podkožne vpíchal injekciu fyziologického roztoku a do hrvoľa sondou dostal ďalších 50 ml. toto som zopakoval ešte 2 krát, do večera sedel na bidle a o 48 hodín bol úplne v poriadku a podal som mu malé množstvo stravy. Ako veľmi dobrá prevencia posluží aj pri dravcoch, ktoré sú po dlhšej dobe nakrmené na plný hrvoľ. Podať s mäsom menší kus pečene 3 x 5 cm, ktorá výrazne napomôže a urýchli proces trávenia. Taktiež namáčané mäso pomôže predísť dehydratácii, urýchli a skvalitní proces trávenia. Všetkým odporúčam, že ak od dravcov vyžadujeme kvalitu lietania - výšku, rýchlosť, dravosť - vyžaduje si to aj kvalitu kŕmenia. Dravec je ako F1 - ak do nej natankujeme nesprávne palivo, preteky nevyhráme!

MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Klinika vtákov, exotických a
voľne žijúcich zvierat

Komenského 73, 041 81 Košice
Kontakt na ošetrovateľa: 0917 637 798

Klinika zabezpečuje
špeciálne ošetrenia dravcov,
laboratórne a endoskopické vyšetrenia,
ako aj prednákupné vyšetrenia
pred predajom alebo vyšetrenia
pred zaradením jedinca do chovu.

O dramatické situácie nie je pri love líšok orlami núdza, sú plné krásnych zážitkov.

LÍŠKA A OROL

STRETNUTIA SOKOLIAROV „DIVÍZIA ORLY“

Priatel'ia, každý rok po ukončení loveckej sezóny prichádza tá chvíľa zastaviť sa a zrekapitulovať. V roku 2016 sa aj orlie stretnutia niesli v duchu osláv 45. výročia založenia SKS pri SPK. Bolo mi cťou odovzdať pamätné medaily nášho klubu združeniam a jednotlivcom, ktorí sú otvorení myšlienke lovu s orlom.

PRIATEĽSTVO A DEDIČSTVO

Prvý krát sme sa stretli na našej chate na prelome septembra a októbra. Štrnásť orlov lovilo v PZ ÚSVIT, PS MESTA SPIŠSKÁ BELÁ a PZ ZLATÁ HORA KEŽMAROK. Počasie nám prialo. Orlom to na začiatku sezóny ešte moc nešlo. Útokov na srnčiu a líšky bolo dostatok. Nechcem sa však obmedziť len tým, že budem rozoberať to, kto čo ulovil. Veď to, čo robíme nie je len o úlovkoch. Priateľstvo, vzťah k prírode a jej krásam a samozrejme udržanie dedičstva, ktoré nám zverili naši predkovia, to sú hodnoty sokoliarstva. Po troch dňoch strávených spolu sme si povedali, že o mesiac a pol sa takto všetci stretneme v Liptovskom Hrádku.

Sľúbené sa stalo realitou 16. novembra. Penzión Opalisko nás privítal, ako vždy s otvorenou náručou. Tentoraz sa nás stretlo skoro dvadsať. Zastúpené bolo Slovensko, Čechy, Nemecko, Rakúsko, Chorvátsko a Srbsko. Raz niekto povedal, že sokoliarstvo nezblízuje ľudí. Nie je to pravda, prial by som mu zažiť atmosféru našich lovov. Lovili sme v revíroch PZ HYBE, PZ CHABENEC, PZ VIACKOV, PR HAVRANOVO ĽUBEĽA

a PZ MACHY LIPTOVSKÁ KOKAVA. V piatok večer nám prišla do tanca zahrať naša kapela PRAMENE. Od stredy do piatka večera posilnili naše rady aj študenti Lesníckej fakulty z Brna. Počasie bolo vrtkavé, ale zážitky stáli za to.

Záver sezóny už tradične patril Mlynčekom, našej chate Fedák. Za mrazivého počasia a dostatku čerstvo napadaného snehu sa stretlo sedemnášť orlov. Počasie moc neprialo, ale nadšenie bolo veľké. Tak sa orliari miestami museli peši brodiť na svoje štandy. Aspoň si vyskúšali, aké ťažké to má pohon. Loviť sme boli v PZ ÚSVIT, PZ ČIRČ a PZ ZVONÁRKA. Každý deň bolo na čo vypustiť orla. V niektorých pohonoch líšky boli, v niektorých nie. Aj aj tom je lov. Celkom sa v sezóne chytilo 21 líšok a niekoľko kusov srnčieho.

*Ing. Ján Pilát (vľavo)
odovzdáva pamätnú
medailu Ing.
Tiborovi Kabzanovi
(PZ Chabenec)*

MEDAILY AKO PREJAV VĎAKY

Medaily, ktoré som spomínal, sme odovzdali osobne MVDr. Jurajovi Serbákov. Jedna medaila bola určená Jurajovi osobne a jednu prevzal za PZ ÚSVIT. Predseda PS SPIŠSKÁ BELÁ Ľudo Ovčák spolu s hospodárom Ing. Vladkom Kleinom si prevzali medailu pre ich PS. Za PZ ZLATÁ HORA prevzal medailu hospodár Janko Slávik. V Liptovskom Hrádku to boli za PZ HYBE hospodár Janko Pivko, za PZ CHABENEC Ing. Tibor Kabzan, za PZ VIACKOV PR HAVRANOVO ĽUBEĽA člen nášho klubu Jožko Čendula a za PZ MACHY LIPTOVSKÁ KOKAVA hospodár Ivan Čendula. Jednu medailu sme odovzdali aj spoluzakladateľovi myšlienky lovu s orlom pod Vysokými Tatrami Ing. Dušanovi Jančovičovi. Poslednú zostáva odovzdať Ing. Michalovi Budinskému, ktorý rovnako ako Dušan patril k zakladateľom tejto myšlienky.

O niekoľko týždňov začne sezóna odchovu. Dúfam, že sa podarí. Držím chovateľom všetky palce. Odchov je vrcholom vzťahu medzi dravým vtákom a sokoliarom. A vzťah to je to, o čo v tomto umení zvanom sokoliarstvo ide. Teším sa na september, kedy sa všetci stretneme opäť v Mlynčekomch.

Ing. Ján Pilát
organizátor stretnutia

*Bretónsky stavač – pes
Gimmy z Hory Blaník
a chovateľ Miroslav Rajček.*

BRETOŇÁK

MALÝ VZRASTOM, ALE VEĽKÝ SRDCOM

Ako mladý začínajúci sokoliar z Turca som mal dlho predstavu, že môj prvý sokoliarsky pes bude anglický špringeršpaniel. Počas vojenskej základnej služby na stanici biologickej ochrany letiska v Košiciach, som sa o tom rozprával so Štefanom Azarim a ten mi povedal: „Zober bretoňáka. Je podobný ako špringeršpaniel a bude aj vystavovať.“ V tom čase už Štefan cvičil ročného psíka tohto plemena. Bolo rozhodnuté. Môj ďalší spoločník a pomocník pri love s jastrabom bude Bretónsky stavač. Ešte v tom roku som si priviezol čiernobielu sučku z chovateľskej stanice v Čechách.

NAJMENŠÍ ZO STAVAČOV

Tento najmenší zo stavačov je zároveň najrozšírenejším a najznámejším francúzskym plemenom v celosvetovom meradle. Na Slovensku patrí medzi málopočetné

plemená. Výzorom pripomína skôr „orieška z dediny.“ Dôvodom obrovskej obľuby bretónskych stavačov vo svete je ich pracovná univerzálnosť, ktorá v spojení s veľmi malými rozmermi tohto stavača a jeho výborným genetickým zdravím, z neho robí úplne nenáročného, a pritom veľmi výkonného pomocníka. K tomu si musíme predstaviť, že tento temperamentný pes má v povahe zakódovanú francúzsku veselosť a hravosť, ktorá ho neopúšťa do vysokého veku.

DO KOČA AJ DO VOZA

Mal som možnosť pracovať zatiaľ s tromi jedincami tohto plemena. Patrí medzi kontinentálne stavače, ale má skôr „anglickú hlavu.“ Pri bretoňákovi je vhodnejšie použiť citlivý, menej nátlakový výcvik. Sú to veľmi inteligentné psy a na takej úrovni s nimi treba komunikovať. Pre mňa, ako sokoliara je zaujímavý tým, že je to pes ako sa povie „do koča aj do voza.“ Správnym vedením z neho môžeme mať psa, ktorý náruživlo hľadá v poli, ale nemá problém behať aj v ťažkom teréne, ako sú porasty trniek, černičie, husté rákosie. Osobne používam bretónskeho stavača pri love s jastrabom na miestach, kde nepotrebujem veľmi ďaleké hľadanie. Pes príležitostne vystaví a niekedy z hustého porastu zver vyplaší. Vhodný je aj k lovu so sokolom, lebo keď ho k tomu vedieme, má ďaleké hľadanie a pevné vystavovanie.

„BEZÚDRŽBOVÝ“

Ďalšia výborná vec pri tomto plemene je, že je takmer „bezúdržbový“, tzv. samočistiaci. Má síce dlhú sršť, ale kratšiu ako majú setre. Zachytí sa na ňom oveľa menej bodliakov a semien rastlín. Môžeme ho celoročne chovať vonku alebo v byte, pokiaľ má zabezpečený dostatok pohybu. Má veľmi rád deti a doslova si užíva chvíle strávené so svojou rodinou.

Cieľom tohto článku nie je písať obsérne o tom, čo si pomerne jednoducho viete nájsť z iných zdrojov, ale sokoliarov informovať, že pri sokoliarskom love nás môže sprevádzať a pomáhať bretónsky stavač. „Malý vzrastom, ale veľký srdcom.“

V časopise Sokoliar sme už predstavili tieto druhy stavačov:

Miroslav Rajček
chovateľ bretoňáka

Anglický pointer

Gordon setter

Český fúzač

Svojou návštevou nás poctil predseda českého kubu MUDr. Jiří Veselý, PhD. Zľava: Jana Šmehýlová, Jiří Veselý, Alojz Kaššák, Ladislav Molnár.

STRETNUTIE SOKOLIAROV

HORNÉ SALIBY 2016

Tradične je október mesiacom sokoliarskych lovov a koniec tretieho októbrového týždňa sa nesie v znamení nášho prestížneho Slovenského stretnutia sokoliarov s medzinárodnou účasťou, ktoré sa konalo v termíne 19.-23.10. 2016. Tento rok prihlasovanie sa účastníkov fungovalo úplne perfektne, a tak sme už dva mesiace pred stretnutím mali „plno“.

VZÁČNI HOSTIA

Tesne pred začiatkom sme ešte robili úpravy, pretože sa zopár ľudí odhlásilo z objektívnych príčin a na rad prišli náhradníci. Celkovo bolo na stretnutí 117 účastníkov. Tradične však v sobotu prišlo veľa sokoliarov bez dravcov a priaznivcov sokoliarstva a náš odhad bol, že na rannom nástupe bolo 160-170 ľudí. Prišli nás pozdraviť i zástupcovia Štátnej veterinárnej a potravinovej správy, Okresného úradu Šaľa i viceprezident CIC a riaditeľ kancelárie SPZ a SPK PaedDr. Imrich Šuba, PhD. a predseda ČKS pri ČMMJ MUDr. Jiří Veselý, CSc.

EXTRÉMY POČASIA OVPLYVNILI LOV

Sokolari s dravcami priniesli 23 jastrabov, 35 orlov, 33 sokolov, 5 kaňúrov okrúhlochvostých a 2 myšiaky červenochvosté. Dravce lovili v troch orlích a troch sokolích skupinách a jastrabie skupiny boli dve a jedna zmiešaná s kaňúrmí a myšiakmi.

I tento rok nás potrápilo počasie, a to až tak extrémne, že prvý deň lovov sme zahajovali v reštaurácii a väčšina loveckých skupín presedela deň v poľovníckych chatách a v pohostinských zariadeniach. Tomu zodpovedal i výsledok na výrade: 13 zajacov, 2 bažantie kohúty a 4 sliepky. Druhý deň bolo doobedie ako cez „kopirák“, a tak sme do revírov vyšli, až poobede. Dážď trochu ustal a bolo to vidieť i na výrade: 36 zajacov, 2 bažantie kohúty, 6 sliepok a 1 holub hrivnák. Náladu nám v piatok vylepšilo nielen počasie, ale i spoločenský večer, ktorý trval až do rána. Družne sa zabávali účastníci z Čiech, Poľska, Srbska, Chorvátska, Rakúska, Nemecka, Holandska, Anglicka, Francúzska, Talianska, Ruska, Nórska a samozrejme zo Slovenska.

Posledný deň lovov - sobota nás privítala „cukríkovým“ počasím - slniečko a modrá obloha. Bolo tak pekne, že to až robilo problém hlavne sokolím skupinám, ale napriek tomu sme nalovili 34 zajacov, 2 bažantie kohúty, 3 sliepky a 2 srnčatá, celkovo sa teda za tri dni ulovilo 83 zajacov, 19 bažantov, 2 srnčatá a 1 holub hrivnák, čo je vzhľadom na počasie vynikajúci výsledok.

OCENILI SME PARTNEROV

Keďže rok 2016 sa niesol v duchu osláv 45. výročia vzniku nášho klubu, využili sme i Slovenské stretnutie sokoliarov na odovzdanie pamätných medailí poľovníckym združeniam s ktorými dlhodobo spolupracujeme. Boli to PZ Dudvák Abrahám, PZ Pokrok Sereď, PZ Čierny bažant Diakovce, PS Branč, PZ Drop III. Horné Saliby, PZ Nimród Dolné Saliby, PZ Mojmírovce, PZ Bažant Dedina Mládeže a PZ Čalovec, v ktorých sme zároveň lovili.

Miroslav Micenko na stretnutí so svojou sedemročnou jastrabicou Šitou. Oddychujú v prestávke pohonu.

Na stretnutí bol aj pomerne netradičný dravec, a to jastrab lesný východosibírsky. Táto samica úspešne ulovila zajaca.

ÚSPEŠNÉ STRETNUTIE

Stretnutie je možné hodnotiť ako úspešné. Čiernou škvrnou je však vlámanie sa do troch áut účastníkov napriek tomu, že areál bol strážený miestnou SBS i našimi kandidátmi. V budúcnosti budeme musieť urobiť ešte účinnejšie opatrenia na predchádzanie podobným incidentom. Reštaurácia i ubytovanie fungovalo v pohode a mierny problém bol iba s neprihlásenými účastníkmi, ktorí prišli v priebehu stretnutia a dožadovali sa kompletného servisu. I keď je naše „veľké“ sokoliarske stretnutie spojené s množstvom organizačných komplikácií, verím, že sa takto budeme stretávať minimálne ďalších 45 rokov.

Ing. Alojz Kaššák
vedúci lovov

Na stretnutie prišli aj žiaci ZŠ a MŠ Štiavnické Bane, kde sa vyučuje predmet sokolarstvo, ako v jedinej základnej škole na Slovensku.

SEVER V ABRAHÁME

AJ S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Po vlaňajšom úspešnom strediskovom stretnutí, sme zachovali „tradíciu“ a 18.decembra 2016 sme opäť zavítali ku našim priateľom do PZ Dudváh Abrahám. Tentoraz sme spojili sily so skupinou sokolov, ktorá bola zložená okrem členov nášho klubu i z priateľov z Českého klubu sokolníků pri ČMMJ.

V Abraháme sa nás zišlo menej ako vlni, dva jastraby, jeden orol skalný, jeden kaňúr, jeden myšiak červenochvostý a 6 sokolov. Prišlo aj zopár sokoliarov bez dravcov a miestnych poľovníkov. Rozdelili sme sa na dve skupiny, ktoré sa presunuli do rôznych kútov revíru a lov mohol začať. Počasie bolo celkom fajn, pod mrakom, chladno a bezvetrie. Napriek tomu zajace „nedržali“ a vyskakovali ďaleko pred nami. Každý z dravcov mal však počas dňa 2 -3 dobré šance, ale zajace už boli „decembrové obludy“, a tak na výrade skončili nakoniec len tri. Sokolej skupine sa darilo lepšie a ulovila šesť bažantích sliepok. Na svoje si prišli i psy. V sokolej skupine sa postarali o mačku-pytliacku. Peter Križan, ktorý bol bez dravca, ale mal so sebou svojich jazvečíkov, skúšal s miestnymi poľovníkmi norovať, no neúspešne.

Nálada bola opäť výborná, priatelia poľovníci pohostinní, a tak môžeme opäť povedať iba - ďakujeme a tešíme sa na stretnutie v roku 2017.

Ing. Alojz Kaššák
sokoliarske stredisko Sever

www.trapper.sk

TRAPPER *exclusive*

POĽOVNÍCTVO & OUTDOOR

OC BORY MALL - BRATISLAVA LAMAČ

ŽILINA - PIVOVARSKÁ 1069

SPIŠSKÁ NOVÁ VES - OC MADARAS

LIPTOVSKÝ HRÁDOK - J. GRAJCHMANA

SEČOVCE 2016

XI. MEDZINÁRODNÉ SOKOLIARSKE STRETNUTIE

Tradične, ako po iné roky, sme sa v dňoch 3.- 7.novembra 2016 stretli v Motoreste Biele Studničky v silnej zostave 40-tich skalných i nových lovcov, zastúpených z okolitých štátov. Rozdelenie skupín bolo nasledovné: 2 orlie, 2 sokolie, jedna jastrabia a jedna harrisia skupina. Lovili sme vo dvoch revíroch a to PZ Ternava Sečovce a v revíri poľovnej spoločnosti Bažant Trebišov.

SOKOLIARI V KONIARNI

Po prvom dni som pripravil pre účastníkov zaujímavý program. Po krátkom prehováraní sme sa presunuli do Múzea a Kultúrneho centra južného Zemplína, do ktorého som aj mal možnosť prispieť zbierkovými predmetmi do Andrášiovskej koniarne, zrekonštruovanej neziskovou organizáciou Lovecký ochranný spolok Svetobežníkov a VÚC. Koniareň je zaplnená exponátmi vypreparovaných úlovkov z celého sveta. Máme tam vytvorený banner s informáciami o našom klube a exponáty z celosvetových pomôcok a poučných doplnkov, približujúcich sokoliarstvo. Úvodné slovo a privítanie predniesol profesor Ing. Juraj Ciberej, CSc.

So zámerom preväpiť a odmeniť zástupcov poľovníckych združení, predsedu spolku a dušu celej expozície PHDr. Tomáša Dúča, MPH., som im odovzdal v mene Slovenského klubu sokoliarov pri SPK pamätné plakety, vyhotovené pri príležitosti 45.výročia vzniku klubu. No nakoniec som preväpený zostal aj ja, keď mi Tomáš Dúč odovzdal vyznamenanie ich spolku, ako vďaka za pomoc pri poskytnutí exponátov, preparátov aj vitrín so sokoliarskou tematikou, za spoluprácu a tiež sokoliarsku prezentáciu pri slávnostnom otvorení tohto poľovníckeho skvostu Zemplína.

Matej Horváth (možno budúci sokoliar...) a Martin Hahn (vpravo) na sokoliarskom stretnutí v Sečovciach v roku 2015.

AŽ DO RÁNA BIELEHO...

Prvé dva dni nám počasie prialo a tak sme intenzívne lovili až do zotmenia. Výrady sme tradične robili po skupinách, aby sa mohlo loviť dlhšie, kvôli krátkym dňom a tiež z dôvodu, že väčšina lovcov zvyčajne loví doma neskoro poobede a dravce vtedy majú prirodzene najostrejší zrak. Na slávnostnej bohatej večeri sme sa zišli asi osemdesiat hladoši. Čakalo nás množstvo pochúťok, tokajského vína a sladkostí od našej členky Drahuši Galátovej, aj iných majstrovských nadšencov sokoliarstva. Preberali sme bohaté zážitky, spievali piesne a zabávali sa do neskorej noci, resp. skorého rána. Posledný deň nám Diana veľmi nepriala a celodenný dážď odradil nejedného lovca od vstupu do revíru. Skalní, na všetko odhodlaní lovci v sebe nezapreli svoju najpotrebnejšiu vlastnosť - trpezlivosť a obetavo s prestávkami pokúšali šťastie. A boli aj úlovky. Rekapitulácia: za tri dni lovu sa ulovilo 15 zajacov, 16 bažantov a 3 kusy srnčej zveri.

Pre harrisov je
typické, že lovia
vo dvojici.

LETU ZDAR!

Chcel by som sa týmto poďakovať poľovným združeniam a ich členom, ktorí nás sprevádzali, Trebišovskému múzeu, Loveckému ochrannému spolku svetobežníkov a všetkým, ktorí akokoľvek prispeli a vytvorili nádherné podujatie. Účastníci si odnášali nielen pekné zážitky z únikových manévrov vyspelej a šikovnej malej zveri, ale aj pekné nálepky a tričká. Pestrosť dravcov, medzinárodné zastúpenie a bohatá paleta prevažne mladých ľudí so záujmom o tradičný lov pomocou pernatých dravcov nám dáva záruku, že budúcnosť sokoliarstva na východe Slovenska je istá. Letu zdar!

L'ubomír Engler
organizátor stretnutia

MEDIÁLNY PRIESTOR AJ PRE SOKOLIAROV

televízna relácia o prírode

DOTKNITE SA PRÍRODY
www.halali.sk

E | halali@halali.sk

ZAUJÍMAVÉ KNIHY

TIP NA DOBRÉ ČÍTANIE

Vlani ma pozvali v rámci Noci múzeí ako hosťa na besedu do Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. Mojim partnerom bol jeden z najlepších autorov fantasy literatúry na Slovensku a v Čechách - Juraj Červenák. Po besede, ktorá sa točila hlavne okolo písania románov a tvorby TV magazínu Halali sme si spolu s Jurajom chvíľu posedeli pri káve. Keď zistil, že som sokoliar a milujem čítať knihy (aj tie jeho), dal mi jeden tip na vtedy nový román, ktorý ma podľa neho mohol zaujať. A aj zaujal. Je to dvojdielny román od anglického spisovateľa Roberta Lyndona, ktorý je zároveň nadšený sokoliar, historik, horolezec a cestovateľ.

V prvom dieli románu sa dej odohráva v jedenástom storočí, výprava dobrodruhov sa vydáva na cestu za bielymi sokolmi, ktoré majú poslužiť ako výkupné za zajatého normandského rytiera držaného v Konštantinopoli. Pútnikov vedie cesta cez Grónsko a Rusko až k cieľu a okrem toho, že je mimoriadne dramatická, zoznami nás s vtedajším svetom a spôsobom života.

Druhý diel je voľným pokračovaním, kde pútnikov náhoda dá znova dohromady a tentoraz sa vydajú v službách byzantského cisára po Hodvábnej ceste do Číny, kde treba získať tajomstvo „ohnivej zmesi“ - pušného prachu. Kým prvý diel je hlavne

o sokoloch, v druhom sa stretneme s orlicou Freyou. V oboch dieloch sa prelína silný dobrodružný príbeh s tajomnom, dávnymi mýtmi a jedinečnou atmosférou danej doby. Navyše je okorený pre nás mimoriadne atraktívnym korením – sokoliarstvom. Takže vrelo odporúčam.

Podľa Domesday Book (Knihy posledného súdu), zostavenej v rokoch 1086 – 1087, bola cena bieleho sokola desať libier, čo sa zhruba rovnalo polročnému príjmu rytiera. V účtoch kráľa Henricha II. z roku 1157 je položka viac ako dvanásť libier za štyroch bielych loveckých sokolov, ktoré poslal ako dar cisárovi Sv. ríše Rímskej Barbarosovi. V roku 1162 stála Henricha výprava loďou do Nórska na nákup bielych sokolov štyridsaťtri libier. Za danú čiastku sa dalo kúpiť 250 kráv, alebo 1200 oviec, prípadne zaplatiť celoročnú mzdu päťdesiatim roľníkom.

Ing. Alojz Kaššák
prezident SKS pri SPK

KRAJINA BEZ TIEŇA

Dokument o lesoch, v ktorých je miesto pre človeka...

Filmový dokument o význame racionálnej starostlivosti o lesy, ktoré nám dávajú vzduch, vodu, obnoviteľné suroviny a priestor na život. Žijeme v betónových domoch, moderných bytoch, či v luxusných rezidenciách, no nikdy by sme nemali opustiť lesy, ktoré, či chceme alebo nie - sú našim domovom. Americký investor a v súčasnosti tretí najbohatší muž sveta Warren Edwart Buffett povedal: „**Dnes niekto sedí v tieni, pretože ktosi kedysi dávno zasadil strom.**“

Pozrite si tento film a možno zistíte, že každý z nás potrebuje zelené lesy pre svoju existenciu:
www.slsk.sk

VO FILME JE ZMIENKA
AJ O SOKOLIAROCH

SOKOLÍ MAJER

ODCHOVNĚ DRAVCOV VÁM PONÚKA MLÁĎATÁ

**Sokol sťahovavý, Sokol hrđzavohlavý (Šahin),
Sokol rároh, Sokol kobec, Jastrab lesný,
Jastrab krahulec, Orol skalný, Výr skalný**

Orol skalný

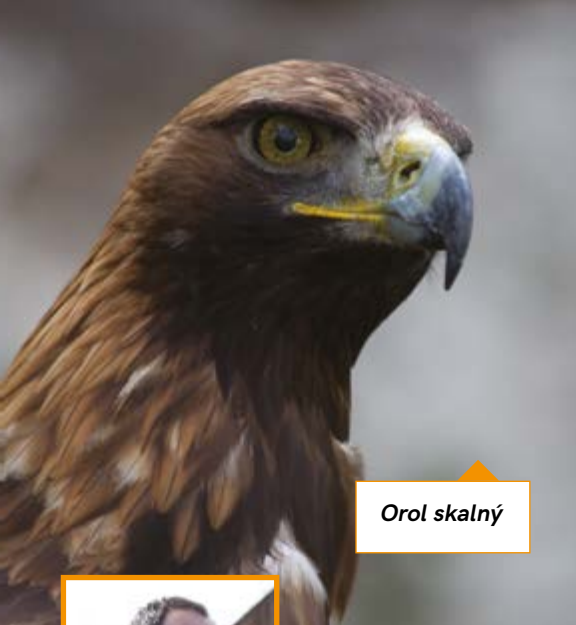
Jastrab krahulec

Sokol hrđzavohlavý

Sokol kobec

Orol skalný

Sokol sťahovavý

SOKOLÍ MAJER

Ing. Miroslav Mozol'a, Zvolenská 291/21, 962 62 Sása
Telefón: +421 903 537 904, e-mail: mmozola@pobox.sk

Sokol rároh

Výr skalný

Prezident SKS pri SPK Ing. Alojz Kaššák v roku 2016 poskytol rozhovory pre regionálne médiá i pre spoločenské týždenníky PRAVDA, TREND, PLUS 7 DNÍ, odborné časopisy Lesokruhy, Naše poľovníctvo a taktiež zrealizoval množstvo rozhovorov o sokoliarstve do televíznej relácie Halali, ktorej je spoluvorcom. Diváci a čitatelia sa dozvedeli podstatné informácie o histórii sokoliarstva, o súčasných aktivitách klubu i o snahe o zápis sokoliarstva na zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva.

MEDIÁLNE AKTIVITY

KTO NEKOMUNIKUJE TEN NIE JE!

O význame mediálnej komunikácie je treba hovoriť neustále, predovšetkým je potrebné zaregistrovať a zároveň sa naučiť využívať nové komunikačné trendy, no popritom nezanedbať ani praxou vyskúšané formy odovzdávania posolstiev odbornej i laickej verejnosti. Počas roka 2016 sme v rámci vysielania televíznej relácie Halali v RTVS viackrát informovali o aktivitách členov Slovenského klubu sokoliarov pri SPK, zároveň prezident klubu prezentoval súčasnosť i históriu sokoliarstva na Slovensku vo viacerých médiách.

„DÉ-VÉ-DÉČKO“

Súčasťou piateho ročníka časopisu Sokoliar je „dé-vé-déčko“, ktoré obsahuje reportáže zo sokoliarskych stretnutí, odchovu i podujatí, ktoré sa uskutočnili na Slovensku a v zahraničí. Všetky reportáže boli odvysielané v televíznej relácii Halali v RTVS, čo výrazne prispelo k informovanosti najmä laickej verejnosti, ale aj ďalších zainteresovaných skupín, ktoré nejakým spôsobom manažujú prírodné prostredie, napr. vlastníci revírov, ochranári, lesníci i poľnohospodári. Podľa prieskumu sledovanosti, ktorý pravidelne vykonáva RTVS, reláciu Halali sleduje priemerne 60 tisíc divákov a koeficient spokojnosti sa pohybuje na čísle +7, pričom sa hodnotí v škále od -10 do +10.

HRIECH NEVYUŽIŤ

Relácia Halali sa pravidelne umiestňuje v TOP 10 relácií na DVOJKE, preto by bolo hriechom nevyužiť možnosti prezentácie práce sokoliarov, ktorí skutočne pomáhajú nielen v oblasti biologickej ochrany, výchovy mládeže, ale aj v oblasti zachovávaní kultúrneho dedičstva. Táto naposledy menovaná aktivita má však zatiaľ výraznú trhlinu, ktorú môže zaceliť komisia, ktorá bude v tomto roku rozhodovať o zapísaní sokoliarstva na národný zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva. Ak sa to podarí, Slovensko má šancu stať sa v roku 2018 súčasťou nominácie na zápis do zoznamu žijúceho dedičstva ľudstva organizácie UNESCO. No ak sa opäť komisia zatne a neuzná, že aktivity sokoliarov sú kontinuálne na Slovensku už tisícročia, že sokoliari spájajú regióny a spoločenstvá a zachovávajú skutočné a žijúce dedičstvo našich predkov, stane sa niečo, čomu nebudem chcieť uveriť. Slovensko nebude v zozname svetového dedičstva UNESCO, pretože to sa rozhodlo, že v roku 2018 uzavrie nominácie pre tento nehmotný prvok a pravdepodobne ich nikdy neotvorí, nakoľko bude prvok z lokalizačného hľadiska už dostatočne ochránený. A krajina, ktorá stála pri zrode tejto myšlienky, ostane mimo! O neutešenej histórii snáh zápisu na národný zoznam sme písali aj na stránkach predchádzajúcich čísiel Sokoliara.

DVD môžete využiť pre vlastné účely, ale aj na prezentáciu sokoliarstva v regionálnych televíziách. Reportáže sú nahrané vo formáte, ktorý vyhovuje väčšine regionálnych médií. Môžete im poskytnúť rozhovor a zábery, prípadne celé reportáže z tohto DVD.

TREBA KOTKODÁKAŤ

Hovorí sa, že nestačí len zlaté vajcia znášať, ale treba o nich aj kotkodákať. Slovenskí sokoliari bezpochyby patria medzi špičkových chovateľov v celosvetovom meradle, zlaté vajcia doslova „znášajú“ nielen v samotnom chove, ale aj v podobe kvalitnej interpretácie umenia lovu s pernatými dravcami, čím prispievajú k udržiavaniu tradícií a zároveň vytváraní pozitívneho vzťahu mladých ľudí k prírode. Úctivo žiadam všetkých sokoliarov, hovorte tieto myšlienky, doplňte ich vlastnými skúsenosťami a intenzívne komunikujte v rámci regiónu i na celoslovenskej úrovni. V prípade, že by ste potrebovali poradiť v oblasti komunikácie s novinármi, pokojne sa obráťte na redakciu časopisu Sokoliar – poradíme Vám.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

*Veronika Svrčková
so samičou sokola
sťahovavého
Dorotou a pointrami
Hagarom a Meggy.*

LOWY Z SOKOLAMI

43. ROČNÍK STRETNUTIA V POĽSKU

10. – 12. novembra 2016 organizoval Poľský klub sokoliarov (Gniazdo Sokolników) 43. Medzinárodné sokoliarske stretnutie. Toto stretnutie sa konalo ako vždy v mestečku Busko – Zdrój. Lovilo sa v okolitých revíroch, ktoré boli ako vždy kvalitne zazverené pernatou zverou. Okrem bažantov majú početné zastúpenie v revíroch aj jarabice, ktoré sme mali šťastie vidieť niekoľko krdlíkov denne. Avšak na jarabicu už nebola vhodná doba lovu.

BEZ ORLOV

Zúčastnilo sa veľa sokoliarov z rôznych krajín ako z Čiech, Nemecka, Rakúska, Holandska. Zo Slovenska tam boli sokoliari s jastrabmi : Miro Rajček a Miro Vrbický a so sokolmi Veronika Svrčková, Ivan Mala, Jaro Capulič a Martin Tomčej. Keďže sa lovil hlavne bažant, aj zastúpenie dravcov bolo tomu prispôsobené a tento rok sa lovov nezúčastnil ani jeden orol. Zastúpenie dravcov tvorili v najväčšom zastúpení sokoly sťahovavé, hybridy sokolov, jastraby a kaňúri okrúhlochvostí.

SKORO BEZ HRANÍC

Najväčšie zastúpenie psov tam mali anglické stavače: pointer a anglický seter. Myslím, že práve tieto psy sú stvorené na hľadanie v týchto revíroch v okolí Busko-

Zdroja. Polia sú tam rovinaté alebo mierne zvlnené, nekonečné trávnaté polia plné bažantov. Niektoré časti revírov sú zasa zložené z úzkych políčok, na ktorých pestujú rôzne druhy zeleniny, obilie alebo tabak. Tieto sa striedajú s políčkami s d'atelinou, alebo s políčkami ležiacimi úhorom. Revíry sú zväčša veľkej rozlohy, niektoré majú okolo 14 000 ha a vďaka tomu za celé dni chodenia nám ani raz nepovedali: „Tam nemôžete, tam je hranica revíru.“

KVALITNE ZAZVERENÝ REVÍR

Sokoliari boli ako vždy rozdelení do skupín. Jastrabie skupiny boli štyri, sokolie tiež štyri, v jednej skupine asi osem lovcov. Tento počet bol na tak kvalitne zazverený revír akurát a vystriedali sme sa v lietaní za deň aj trikrát. Je pravda, že to bolo aj vďaka disciplíne sokoliarov v skupine a výborne pripravenými sokolmi. Spolu sa nalovilo za tri dni 43 bažantov a jedna kačica. Z nich ulovil Miro Vrbický dve sliepky so samcom jastrabom, Ivan Mala tri kohúty a dve sliepky so samicom sokola sťahovavého a Martin Tomčej jednu bažantiu sliepku so samicom sokola sťahovavého.

Na týchto medzinárodných lovoch sme boli už tretí raz a od sprievodcov v revíri sme sa dopyčuli, že populácia zveri rok čo rok klesá, čo bolo tento rok aj vidno, ale stále je to so zazverením revíru oproti niektorým revírom na lovoch u nás na Slovensku, neporovnateľne lepšie. Bola to opäť výborná poľovačka a odniesli sme si odtiaľ veľa nových zážitkov a nadviazali veľa nových priateľstiev.

Veronika Svrčková
členka SKS pri SPK

Vodopády v Národnom parku Krka.

SOKOLIARI V CHORVÁTSKU

TIP NA VÝLET

Množstvo Slovákov a medzi nimi aj sokoliari častokrát cestujú na dovolenku do Chorvátska. V minulom roku som v známej dovolenkovej destinácii Šibenik objavil sokoliarske stredisko nazvané Udruga Sokoliarski Centar, ktoré sídli v časti Dúbrava, asi osem kilometrov od Šibeníka. Neváhal som ani minútu a napriek tomu, že vonkajšia teplota presahovala štyridsať stupňov, cestou do Národného parku Krka, som sa medzi sokoliarimi zastavil s celou rodinou.

SOKOLIAR EMÍLIO

Privítal nás veľmi empatický a jazykovo vybavený sprievodca Emílio Mendjušič. Komunikovali sme anglicko-chorvátsky, bez problémov si Emílio osvojoval slovenské názvy dravcov a okamžite ich používal, aby nám uľahčil vnímanie a zároveň tak vytváral príjemnú atmosféru. Asi hodinu predpoludním sa nás tam, ako turistov zišlo deväť, šiesti Slováci a traja Chorváti, z ktorých jeden bol kandidátom na sokoliarsku skúšku. Obdobné sokoliarske stredisko v Chorvátsku neexistuje, takže pokiaľ chce kandidát vidieť predvádzanie dravcov musí merať cestu do Šibeníka. Prezentácia začala krátkou prehliadkou voliér umiestnených pod mohutnými borovicami.

Emílio Mendjušič a Ľubo Klúčik (vpravo).

Dravce - rôzne druhy sokolov, harrisy, výr i orol sa bez zbytočných pohybov ukrývali v tieni. Keby mohli, určite by využili služby otvoreného bufetu, ktorý okrem chladených nápojov ponúkal výbornú kávu „ospalej sovy“, praktické pomôcky pre sokoliarov (čiapočky a rukavice) a samozrejme suveníry pre turistov s motívom vtáctva a nechýbali ani pierka. Investovali sme do kávy, drobných pamiatok a samozrejme vstupného, ktoré predstavovalo na osobu asi osem eur. Po predstavení vybraných druhov dravcov nám Emílio predviedol umenie lietania s harrisom. Napriek vysokej teplote bol harris pomerne aktívny a s chuťou sa predvádzal, vôbec mu neprekážalo, že sme si ho prekladali z ruky do ruky a posadili na rukavicu, jednoducho bol to dravec - profesionál, bez problémov hádzal pózy pred fotoaparátom, či kamerou. Jeho predstavenie aj s výkladom sokoliara trvalo asi 15 minút, celkom program aj s prehliadkou voliéry niečo cez pol hodinu. Pre niekoho možno krátko, ale v spomínanej teplote nám stačilo.

Bufet v štyridsaťstupňovej horúčave možno považovať za stanicu prvej pomoci...

Sokoliarske suveníry

DIVERZFIKOVANÉ ZDROJE PODPORY

Súčasťou sokoliarskeho centra je veterinárna stanica pre zranené, choré, alebo len hladné vtáky, ktoré potrebujú pomoc, aby mohli prežiť v prírode. Stanica je otvorená nonstop, jej prevádzku a tým aj fungovanie centra podporuje napríklad ministerstvo kultúry, samospráva, Národný park Krka, ale aj súkromné subjekty, okrem iných aj firma, ktorá vlastní sieť čerpacích staníc v Chorvátsku a cez podporu takejto aktivity si plní vlastný program spoločenskej zodpovednosti v oblasti environmentu. Možno inšpirujúca informácia aj pre našich sokoliarov, ktorí prevádzkujú strediská a hľadajú finančnú, či materiálnu podporu.

Návštevu v sokoliarskom stredisku určite odporúčam všetkým, nielen sokoliarom. Spríjemní vám pobyt v slnečnom Chorvátsku, obohatí a inšpiruje predovšetkým prevádzkovateľov obdobných sokoliarskych dvorov.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

SOKOLIARSTVO V UMENÍ

FOTOREPORTÁŽ ZO ZAHRANIČNÝCH CIEST

Dôkazom toho, že sokoliarstvo je právom zapísané do zoznamu svetového nehmotného dedičstva ľudstva UNESCO, sú aj rôzne sokoliarske motívy v umení. Niektoré z nich som zachytil fotoaparátom na mojich zahraničných cestách.

Cholpon - Ata, Kirgizstan.

Astana v Kazachstane.

Bielovež v Bielorusku.

Ermitáž v ruskom Petrohrade.

Kesthely v Maďarsku.

Ust-Kamenogorsk v Kazachstane.

Jej excelencia Susan Kleebank na návšteve školy s našim orliakom bielohlavým, menom Nixon, ktorého rodičov sme navštívili v ZOO Praha.

BOHATÝ SOKOLIARSKY ROK

AKTIVITY ZŠ A MŠ MAXIMILIÁNA HELLA

Základná a materská škola Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach je jedinou základnou školou na Slovensku, v ktorej vyučujú predmet Sokolarstvo a chov koní, vďaka čomu sa môžu žiaci dotýkať živých tvorov, objavovať vzťah človeka a zvierat, získavajú zručnosti v oblasti starostlivosti o zvieratá a dobrú prípravu na vykonanie sokoliarskej skúšky. Riaditeľom základnej školy je osvetár nášho klubu Mgr. Pavol Michal, ktorý nám priblížil dôležité aktivity žiakov v minulom roku.

PREDNÁŠKA O ANGLICKOM SOKOLIARSTVE

Začiatok roka 2016 sa začal pre nás sokoliarov atraktívnou prednáškou o anglickom sokolarstve. Navštívil nás výborný spisovateľ kníh so sokoliarskou tematikou, vydavateľ sokoliarskeho časopisu World of Falconry a zároveň skvelý sokoliar Bob Dalton z Veľkej Británie. Netajil sa tým, že ho zaujala skúsenosť, zručnosť a samostatnosť našich žiakov – mladých sokoliarov. Počas prednášky Bob predstavil históriu britského sokolarstva od čias Vikingov, cez významné britské rody Tudorovcov, Elizabethan, až po súčasnosť. V prednáške odzneli informácie o odchovoch, sokoliarskych skúškach prostredníctvom súkromných organizácií (LANTRA). Bob Dalton ponúkol našim žiakom návštevu veľkého sokoliarskeho festivalu

vo Veľkej Británii, ktorý tento rok oslavuje už krásnych 25 rokov. Súčasťou návštevy bude aj prezentácia Slovenského klubu sokoliarov pri SPK. Tohto významného sokoliara sprevádzal až z Veľkej Británie Maroš Karabinoš, priateľ nášho sokoliarskeho klubu, ktorý zároveň zabezpečoval aj tlmočenie do slovenského jazyka, za čo mu patrí naša vďaka. Poďakovať sa aj touto cestou chcem penziónu Cosmopolitan za ubytovania vzácneho hosťa a poskytnutie priestorov na prednášku.

Mgr. Pavel Michal
riaditeľ

NÁVŠTEVA BRAZÍLSKEHO VEĽVYSLANECTVA

Koncom decembra sa nám dostalo veľkej cti. Opäť sme sa mohli stretnúť s jej excelenciou, veľvyslankyňou Susan Kleebank, s ktorou sme sa prednedávnom stretli už niekoľkokrát, či už na pôde našej školy alebo v kaštieli vo Svätom Antone. V tomto prípade bolo naše stretnutie pre nás veľkým zážitkom, pretože sme ju navštívili na brazílskej ambasáde v Bratislave. Jej excelencii Susan Kleebank sme darovali obrazy dravcov, ktoré sme nakreslili so spolužiačkou Natáliou Jakubíkovou. Veľkou čťou pre nás bolo, keď povedala, že tieto kresby budú zdobiť jej pracovňu.

Nela Ridzoňová
žiacka

V PRAHE

Pre nás, mladých sokoliarov, boli posledné letné prázdniny trochu iné. Do školy sme chodili, pretože sme sa starali o dravé vtáky v školskej sokoliarni. Našu školu ročne navštívi takmer 2000 návštevníkov, ktorým predvádzame ukážky letu dravých vtákov, rozprávame o kolobehu vody v prírode, o význame tropických dažďových pralesov, niektorí

z nich mohli nakrmiť ary modrožlté aj priamo z ruky. Vstupné do areálu, spojené so sprevádzaním bolo dobrovoľné, no nás vždy potešilo, keď sme za naše aktivity dostali nejakú tú „korunku“ a pochvalu k tomu. Z tohto príspevku návštevníkov, sme sa v novembri 2016 zúčastnili výletu do hlavného mesta Českej republiky - Prahy. Ďakujeme ľuďom, ktorí nás podporili. Utvrdili nás v tom, že keď budeme usilovní a budeme rozvíjať naše schopnosti a zručnosti, dokážeme v živote veľa.

Emma Kaňuchová
žiacka

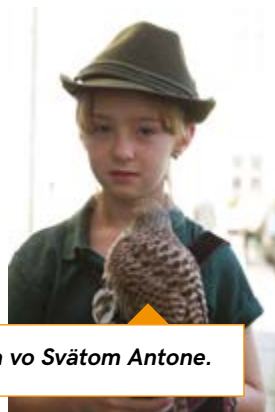
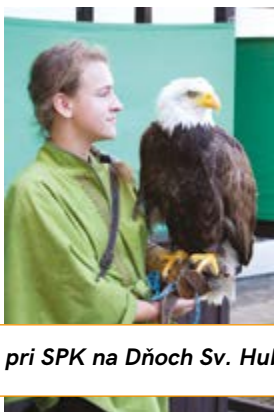
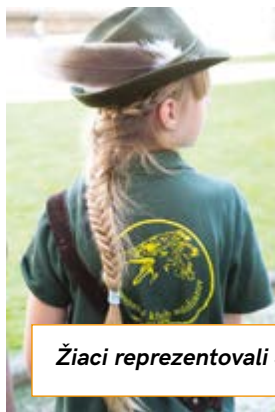
NÁVŠTEVA OD SEVERNÉHO PÓLU

V dňoch 12. - 14. septembra 2016 sme na našej základnej škole ZŠ s MŠ M. Hella, Štiavnické Bane privítali vzácnu návštevu spoza polárneho kruhu, z nórskeho mestečka Vardø. Tam pôsobil aj rodák zo Štiavnických Baní Maximilián Hell, ktorý v mestečku Vardø pozoroval druhý prechod Venuše popred slnečný disk. Touto expedíciou si Hell získal svetové vedecké uznanie presným výpočtom slnečnej paralaxy. My máme tú česť, že sme s mestečkom Vardø nadviazali úzku spoluprácu, ktorú sme spečatili podpísaním memoranda. Zástupcovia mesta, základnej i strednej školy vo Vardø - starosta Robert Jensen, projektový manažér školy Leif Haughom, vyučujúci filozofie a nemeckého jazyka Gunnas Sørensen a tri študentky (Hedda, Oda, Iris) merali dlhú cestu, aby sa zúčastnili slávnostného otvorenia Prírodného (vtáčieho) parku - Aves v areáli školy, v rámci pokračovania projektu Modrá škola vo Vardø i Náučného chodníka, súčasťou ktorého je aj zrekonštruovaná bašta Štiavnických Baní s expozíciou venovanou Maximiliánovi Hellovi - za pomoci nórskeho projektu.

Zora Červenáková
žiačka

V priestoroch školy nám zaujímavou prezentáciou priblížili život v meste, fungovanie nórskeho školstva i dopad klimatických zmien na prostredie, v ktorom žijeme. Starosta obce Vardø, Robert Jensen vysadil v areáli školy vzácny strom Ginko dvojlaločné.

Žiaci reprezentovali SKS pri SPK na Dňoch Sv. Huberta vo Svätom Antone.

Generálny sekretár IAF Gary Timbrell v oficiálnom príhovore povedal: „Slovenské sokoliarstvo patrí medzi lídov v rámci sveta. Systém prípravy sokoliarov i vzdelávanie v rámci škôl máte najlepšie zvládnuté, spolupracujete s mimovládnyimi organizáciami i štátnou správou, čo je pre ochranu dravcov veľmi dôležité. Na Slovensku sa v roku 2010 uskutočnil míting Medzinárodnej sokoliarskej asociácie, kedy sme zhodnotili, že dokázate pripraviť jedinečné podujatie, akým je aj tohtoročná výstava v Nitre.“

POĽOVNÍCKA VÝSTAVA 2016

ROZHOVOR S PREZIDENTOM SPK

V dňoch 9. - 12. júna 2016 usporiadala Slovenská poľovnícka komora z poverenia a v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky celoštátnu poľovnícku výstavu s medzinárodnou účasťou POĽOVNÍCTVO A PRÍRODA 2016. Toto podujatie sa koná raz za päť rokov, a preto bolo pre poľovníkov výnimočným sviatkom, tentoraz v prostredí výstavniska Agrokomplex Nitra.

LOV ZVERI JE TAK STARÝ, AKO ĽUDSTVO

Vplyvom rastúcej civilizácie ľudstva sa menil i pohľad na voľne žijúcu zver a jej lov. Rímske právo pokladalo zver za „vec nikoho“ (res nullius). Podľa tohto práva loviť zver mohol každý, avšak pri vstupe na cudzí pozemok potreboval súhlas majiteľa. Postupom času začali platiť aj na našom území nariadenia, ktoré upravovali poľovnícke právo a vznikali aj rôzne poľovnícke spolky. Najväčší v roku 1920 založil doktor generál Ján Červíček, ktorý vyzdvihoval význam poľovníctva na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Odvtedy je poľovníctvo na Slovensku organizované a v súčasnosti aktivity poľovníkov zastrešuje Slovenská poľovnícka komora, ktorej prezidentom je Ing. Tibor Lebocký, PhD. Od roku 2013 patrí do rodiny Slovenskej poľovníckej komory aj náš klub, ktorý je nástupcom Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ – ten vznikol

v roku 1971 a vlani oslávil 45.výročie. No ešte v roku 1967 bol založený, vo vtedajšom Československu, prvý klub sokoliarov. Slovenskí a českí sokoliari si tak v tomto roku pripomenú polstoročnicu od spoločných sokoliarskych začiatkov, a preto som požiadal prezidenta SPK o rozhovor.

MÔJ VZŤAH K SOKOLIARSTVU

Tibor Lebocký: Slovenský klub sokoliarov pri SPK a predtým SPK poznám veľmi dôverne. Sokoliarske skúšky som absolvoval, ešte ako mladý elév na strednej škole, za významnej podpory jedného zo zakladateľov klubu Ing. Ivana Marošího. Skúšky sa konali v bratislavskej zoologickej záhrade. Sokoliarsku prax som absolvoval v revíroch okolo Rožňavy spolu s Ivanom Marošim a Štefanom Ambružom. Na vysokej škole som spokračoval, s dravcom na ruke sme so spolužiakmi využívali možnosti lesov a polí v okolí Zvolena.

Tibor Lebocký (vpravo) preberá pamätnú plaketu z rúk prezidenta SKS pri SPK Alojza Kaššáka. Vľavo viceprezident klubu Ladislav Molnár.

POZITÍVNA PREZENTÁCIA

Tibor Lebocký: Slovenský klub sokoliarov pri SPK pozitívne reprezentuje Slovensko, tento rok zorganizoval medzinárodné stretnutie s účasťou viac ako 100 sokoliarov z celého sveta, neviem si predstaviť významnejšie podujatie, ktoré organizuje SPK, prípadne iné kluby zastrešené pod

SPK, či SPZ, že by na týchto podujatiach chýbali sokoliari a nepredvádzali umenie lovu s dravcami. Zároveň sokoliari šíria nadčasovú myšlienku, že nikdy nelovia pre korisť, ale pre všetko krásne pri love.

VÝSTAVA V NITRE A VÝROČIE KLUBU

Tibor Lebocký: Zorganizovaním celoštátnej poľovníckej výstavy s medzinárodou účasťou sme ukázali, že hospodárenie v našich poľovníckych revíroch nie je výsledkom metódy pokusu a omylu, ale že to hospodárenie je v absolútnej väčšine slovenských poľovníckych revírov nadštandardné a v súlade s ekologickými, odbornými a environmentálnymi požiadavkami, v súlade s legislatívou a zabezpečením správnej selekcie voľne žijúcej zveri z hľadiska množstva i kvality. Aktivitu, ktorú vyvinulo súčasné vedenie Slovenského klubu sokoliarov pri SPK, a to pripomenutie si 45.výročia vzniku, hodnotím vysoko pozitívne. Slávnostné odovzdávanie pamätných medailí členom

klubu, zástupcom spolupracujúcich organizácií i partnerom zo Slovenska a zahraničia, bolo aj z hľadiska scenára a dramaturgie na vysokej úrovni. Ukázali ste, že tu funguje jeden skvelý vzťah nadnárodnej spolupráce, pretože sa tu zúčastnili predstavitelia vrcholných poľovníckych organizácií CIC a FACE a tiež sokoliarskej asociácie IAF. Tam som si uvedomil, že na súčasné vedenie klubu, ale vlastne na celý klub, môžeme byť hrdí a celkom určite sú vaše aktivity inšpirujúce aj pre ostatné kluby zastrešené pod SPK, či SPZ.

Pamätnú plaketu sme odovzdali ministerke pôdohospodárstva Gabriele Matečnej i generálnemu riaditeľovi Štátnej ochrany prírody Ing. Milanovi Borošovi.

PRIANIE DO BUDÚCNOSTI

Tibor Lebocký: V prvom rade by som prial sokoliarstvu na Slovensku, aby bolo zapísané do národného zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva, tak ako je tomu v Čechách, Maďarsku, Rakúsku i Poľsku. Doteraz sa tak nestalo, napriek tomu, že aj z mojej pozície som niekoľko krát oslovil kompetentných a upozorňoval som na to, že tradície slovenského sokoliarstva rozhodne nezaostávajú za tradíciami sokoliarstva v okolitých štátoch. Všetkým sokoliarom prajem predovšetkým pozitívne myslenie, nemusíte mať obavy, pretože sokoliarstvo bude naďalej jednou z najvýznamnejších činností, ktorú SPK zastrešuje. Napriek komplikovanej legislatíve na úseku poľovníctva, či ochrany prírody, vám želám, aby ste naďalej existovali v súlade so záujmami štátu, aby ste naďalej rozvíjali svoje hobby a nikto vám nekládol zbytočné prekážky. Prajem vám, aby ste mali minimálne rovnaké podmienky na vykonávanie svojich aktivít, ako majú sokoliari v susedných štátoch, aby legislatíva neodrádzala súčasných i potenciálnych sokoliarov. A teším sa na ďalšie sokoliarske stretnutia, na ktorých budeme mať možnosť spolu komunikovať a porozprávať si vzájomne nezabudnuteľné a jedinečné príbehy zo sokoliarskych lovov. Sokoliarstvu zdar.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

JARABICE POD KVOČKAMI

SOKOLIARI NA MORAVE ODCHOVÁVAJÚ JARABICE

Jarabica poľná – dáma našich polí. Zdá sa, že nenávratne mizne z prírody. No dnes už nejde o to, aby sa zvýšili počty jarabíc za účelom ich lovu, ale o to, aby sa tento krásny vták opäť vrátil do voľnej prírody, pretože je mimoriadne užitočný, a to najmä pre poľnohospodárov. Z historického hľadiska bol najlepší stav jarabíc na Slovensku pred druhou svetovou vojnou. Potom v sedemdesiatych rokoch, keď na Slovensku jarne stavy dosahovali takmer pol milióna jedincov. V súčasnosti stav jarabíc začína byť skutočne kritický.

POMOC POĽNOHOSPODÁROM

Jarabica poľná pomáha najmä poľnohospodárom, pretože konzumuje rôzne buriny a hmyz. Ona patrí k tým druhom, ktoré vlastne chránia naše plodiny. Počet jarabíc výrazne ovplyvňuje počasie, prírodné podmienky a množstvo predátorov. Poľnohospodárske združenie v Mojmírovciach organizuje odborné semináre zamerané na problematiku poľnej zveri, jeden z seminárov sa zaoberal jarabicou a jej životnými podmienkami. Špecialista na chov jarabíc Dr. Francis Buner zo Škótska na seminári povedal: „Najväčším predátorom jarabice je líška. Zistili sme to pozorovaním nášho

územia, tam kde sme nechali všetko na prírodu počet jarabíc klesal. No na území, kde sme lovili líšky sa počet jarabíc úspešne rozširoval. Pri zvyšovaní populácií jarabíc však musia spolupracovať všetci. Ochránári, poľovníci, poľnohospodári a samospráva. My sme presvedčili vládu, aby sme mohli loviť líšky aj v noci s pomocou osvetlenia a tiež môžeme používať pasce so živými zvieratami."

JARABICE POD KVOČKAMI A KAPÚNMÍ

Pozoruhodný spôsob odchovu bažantov a jarabíc, a to pod domácimi sliepkami prezentovali na seminári sokoliari z Moravy. Predtým, než sa pustili do odchovu jarabice, vypustili 600 bažantov, odchovaných pod sliepkami. Vznikla životaschopná populácia, pretože už zaregistrovali prvé vyliahnuté kuriatka. Ing. Tomáš Leskovjan z Moravy v spolupráci s tamojšími poľovníkmi vypúšťal jarabíchatá na plochy pretkané remízkami a agátovými vetrolamami, čo im vyhovuje, pretože poskytujú úkryt, chrobáčikov i dostatok zelenej potravy. Pred vypúšťaním umiestnili dočasnú voliéru priamo do revíru, kvočka z nej nemohla vyjsť, no jarabíchatá mohli objavovať novú krajinu a kedykoľvek sa vrátiť k svojej macoche. Okolie voliéry bolo zabezpečené pachovým ohradníkom i zvukovým odplašovačom (rádio). Samozrejme, že zaznamenali aj tlak pernatých dravcov, ktorí zaregistrovali koncentráciu drobnej zveri, a tak vybavili voliéry klasickým strašiakom ovešaným použitými cédečkami. Po 10 dňoch však už nepomáhajú ani CD, rádio ani chemické odrádzadlá. Jarabice sa rozbehnú po kraji a stávajú sa prirodzenou súčasťou ekosystému, v ktorom silnejší vyhráva. Našťastie žijú v krdľoch, čo im častokrát zachráni život. Tomáš Leskovjan dodáva: „Bažant, keď je pod tlakom jastraba, tak sa rozpráchnie a každý v krdli hrá sám za seba. No krdel' jarabíc sa správa inak, koordinovane prelieta zo strany na stranu, rýchlo sa zvoľávajú, ten krdel' fakt funguje ako systémová ochrana". Metódu odchovu pod kvočkami používali už naši starí otcovia, na Slovensku sa jej venoval Ing. Ján Kebísek (člen SKS pri SPK). Hoci sú počiatočné straty pomerne vysoké, výsledky stoja za to! Od apríla do júna vyprodukovalo dvadsaťtri párov jarabíc 620 vajec a ešte aj potom určitý čas znášali 15 až 20 vajčiek denne. Po odobratí dali pod každú kvočku tridsať vajčiek. Ich oplodnenosť dosahovala približne 85 percent a aj liahnivosť bola vysoká.

Adaptačná voliéra.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

Označovanie mláďat

VTÁČIA CHRÍPKA

INFEKČNÁ VÍRUSOVÁ CHOROBA VTÁKOV

Vtáčia chrípka, alebo aviárna influenza je infekčná vírusová choroba vtákov. Pôvodcom chrípky vtákov je chrípkový A vírus, ktorý má niekoľko subtypov. Vírusy vtácej chrípky sú schopné infikovať širokú paletu rôznych druhov vtáctva, zahrňujúc voľne žijúce druhy a druhy chované v zajatí vrátane hydiny. Vodné vtáctvo sa považuje za prirodzený rezervoár chrípkových vírusov chrípky typu A, pričom dominantné postavenie majú najmä zástupcovia čeľade Anatidae, radu Anseriformes.

DVE FORMY OCHORENIA

Existujú dve hlavné formy ochorenia, vyznačujúce sa dvoma formami patogenity – nízkou a vysokou. V populácii hydiny nízko patogénna forma (LPAI) zvyčajne spôsobuje len mierne príznaky (naježenie peria, zníženie produkcie vajec), alebo môže prebehnúť nepozorovane. Nebezpečenstvo nízkopatogénneho vírusu vtácej chrípky spočíva v tom, že dokáže prežívať dlhé obdobie v prirodzenom rezervoári – vo voľne žijúcom vtáctve bez vyvolania klinických príznakov ochorenia. Po nakazení domácich chovov sa väčšinou mení na vysokopatogénny kmeň, ktorý vyvolá klinické príznaky ochorenia a úhyn zvierat v priebehu niekoľkých hodín, až dní. Vysoko patogénna forma (HPAI) je oveľa závažnejšia. Šíri sa veľmi rýchlo, spôsobuje ochorenie viacerých vnútorných orgánov a vyznačuje sa vysokou úmrtnosťou (takmer 50 % až 100 % mortalita v priebehu 48 hodín). Vtáky môžu uhynúť už v deň zjavenia sa prvých symptómov. Vírus sa do chovov dostáva prostredníctvom divo žijúcich vtákov, spravidla rezervoárových zvierat.

KEDY VÍRUS PREŽIJE ?

Odolnosť chrípkových vírusov typu A v prostredí je priemerná. Vírus v truse prežíva 30 dní pri teplote 40 °C alebo 7 dní pri teplote 200 °C. Je schopný nejaký čas prežiť aj vo vode (rybník). Je stabilný pri pH 7-8, ale kyslé prostredie ho ničí. Vírus je citlivý na éter, jód, amónne soli a tukové rozpúšťadlá, z dezinfekčných prostriedkov 2-4% chlórové vápno, 4-8% chloramin B, 2-4% hydroxid (lúh) sodný. Pri tepelnom spracovaní hydínového mäsa a hydínových produktov sa vírus vtáčej chrípky inaktivuje pri 70 °C.

AKO SA VÍRUS ŠÍRI ?

Vírus je z organizmu chorých jedincov (vtákov) vylučovaný sekrétmi horných dýchacích ciest a trusom. Prítomnosťou vírusu v truse je zabezpečený jeho prenos zariadením a človekom. Po zavlečení nákazy do chovu sa vírus šíri horizontálne po kontakte infikovaných a vnímavých jedincov, často tiež prostredníctvom ošetrojúceho personálu, kontaminovanými predmetmi, krmivom, vodou a pod. a vertikálne násadovými vajcami, alebo umelou insemináciou infikovaným semenom. U vodnej hydiny sa chrípka šíri ako fekálne – orálna infekcia najmä cez kontaminovanú vodu. Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že vtáčie chrípkové vírusy sa nešíria v ľudskej populácii a opačne, ľudské chrípkové vírusy sa nešíria vo vtáčej populácii. Druhovú bariéru medzi človekom a vtákmi je veľmi striktná. Prenos vtáčích subtypov chrípkových vírusov na ľudí s klinickou manifestáciou je vzácný. Prvé zdokumentované prípady boli evidované v USA v roku 1959. Ochorenie s klinickými symptómami u ľudí, ktoré boli zaznamenané, doposiaľ spôsobili subtypy vtáčích chrípkových vírusov H5N1, H7N2, H7N3, H7N7 a H9N2.

KLINICKÉ PRÍZNAKY

Inkubačná doba je obvyčajne 3-7-dní a závisí od viacerých faktorov, ako je množstvo vírusu, ktoré bolo do organizmu zanesené, ciest infekcie, druhovej vnímavosti a samotnej virulencie vírusu. Klinické príznaky ochorenia sú variabilné a závisia od biologických vlastností vírusu, od individuálnych vlastností hostiteľa, kde môže významnú úlohu zohrať vek, pohlavie, druh, iné súčasné infekcie a významnú úlohu zohrávajú aj faktory prostredia. Medzi skoré príznaky možno zahrnúť nechutenstvo, zníženie príjmu vody a relatívne nízku úmrtnosť. Alternatívne sa však táto choroba môže objaviť náhle v krdli a mnoho vtákov môže uhynúť, buď bez varovných príznakov, alebo s minimálnymi

Riziko vtáčej chrípky predstavuje aj častá korisť sokoliarskych dravcov - krkavcovité vtáky.

príznakmi, ako je depresia, nechutenstvo, našuchorené perie a horúčka. Spravidla platí, že o čo dlhšie vtáky prežívajú, o to výraznejšie sú klinické príznaky. Časový model rozvinutia príznakov závisí od vírusu, hostiteľa, prvej infikujúcej dávky spolu so systémom chovu. Vírus sa šíri pomalšie u nosníc chovaných v kliebkach, alebo u vtákov žijúcich vo voľnej prírode v porovnaní s tými, ktoré žijú v zariadeniach na chov brojlerov.

Sliepky infikované vírusom HPAI môžu najprv znášať vajcia s mäkkou škrupinou, avšak čoskoro prestanú znášať. Choré vtáky často sedia alebo stoja v polokomatóznom stave, pričom sa ich hlavy dotýkajú zeme. Hrebene a podbradové laloky sú cyanotické a edematózne a na ich koncoch môžu byť petechiálne alebo ekchymózne krvácania. Často je prítomná silná vodnatá hnačka a vtáky sú nadmerne smädné. Dýchanie môže byť sťažené a dá sa pozorovať nadmerné slzenie. Hemorágie sa dajú pozorovať na častiach kože, ktoré nie sú pokryté perím. Úmrtnosť v krdli kolíše od 50 % do 100 %.

U brojlerov sú príznaky HPAI často menej očividné, ako u inej hydiny a zvyčajne medzi ne patrí ťažká depresia, nechutenstvo, prvou pozorovanou abnormalitou môže byť veľmi zvýšená úmrtnosť. Dajú sa pozorovať aj edémy tváre a krku a neurologické príznaky, ako je tortikolis a ataxia. **HPAI u moriakov** je podobná ako HPAI pozorovaná u domáceho vtáctva, avšak niektoré vírusy HPAI sa u moriakov javia virulentnejšie, zatiaľ čo iné menej virulentne. **U husí** infikovaných vírusom HPAI sú príznaky depresie, nechutenstvo a hnačky podobné príznakom u nosníc, hoci často s opuchnutými dutinami. Mladšie vtáky môžu vykazovať pneumologické príznaky. **Kačice** nemusia pri infikovaní vírusmi HPAI vykazovať klinické príznaky, bolo však hlásené, že niektoré kmene vyvolávajú príznaky podobné príznakom u husí s určitou úmrtnosťou. **Poštové holuby** nepredstavujú závažné nebezpečenstvo pri šírení vtácej chrípky. Experimentálne dôkazy naznačujú, že je veľmi ťažké infikovať holuby s chrípkovými vírusmi, avšak možnosť, že holuby môžu prenášať pasívne vtáčiu chrípku nemožno vylúčiť, už len vzhľadom na fakt, že poštové holuby sú súčasťou medzinárodných obchodov a sú úmyselne púšťané na dlhé vzdialenosti.

POHOTOVOSTNÝ PLÁN

Vtáčia chrípka je teraz spájaná so subtypom H5N8. Dňa 29.12.2016 bolo na Slovensku potvrdené prvé ohnisko HPAI subtypu H5 unosníc v domácom drobnochove v Bratislave. K dnešnému dňu (20.01.2017) je potvrdených 20 ohnísk, z toho 4 ohniská u hydiny a iných vtákov chovaných v zajatí a 15 ohnísk u voľne žijúcich vtákov (12 x labute, drozd

čierny, kačica divá, volavka popolavá). Štátna veterinárna a potravinová správa SR má vypracovaný Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu aviárnej

influenzy na území Slovenska a v nadväznosti Regionálna veterinárna a potravinová správa má vypracovaný Regionálny pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu aviárnej influenzy. Pohotovostný plán obsahuje presné postupy hlásení, výkon kontroly, spôsoby odberu vzoriek, zákonné právomoci a ďalšie činnosti pre prípad podozrenia alebo výskytu. V prípade nálezu uhynutých vtákov je potrebné túto skutočnosť hlásiť na príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu. Veterinárny inšpektor vykoná obhliadku a posúdi, či zviera je vhodné na laboratórne vyšetrenie. Dôležitou zásadou pri nájdení uhynutého jedinca je, nedotýkať sa kadáveru.

ZBARÁNIŤ KONTAKTU S VTÁKMI

V chovoch hydiny je mimoriadne dôležité zabrániť priamemu a nepriamemu kontaktu voľne žijúcich vtákov, zvlášť vodného vtáctva s hydinou, zabezpečiť oddelenie vodnej hydiny od ostatnej, novo nakúpenú hydinu umiestniť do priestorov, ktoré boli vopred vyčistené a dezinfikované, hydinu vo voľnom výbehu kŕmiť a napájať v uzavretom priestore alebo pod prístreškom, ktorý dostatočne bráni prilietavaniu voľne žijúcich vtákov. Vyššie riziko nakazenia vtáčou chrípkou majú tie chovy hydiny, ktoré sa nachádzajú pod migračnými cestami voľne žijúceho vtáctva, alebo v tesnej blízkosti miest slúžiacich k ich rozmnožovaniu alebo odpočinku. Chovy s voľným výbehom predstavujú kategóriu s vyšším rizikom možnosti nakazenia, lebo predstavujú kontaktný bod z prírodného zdroja na domáceho hostiteľa. Toto riziko je ešte vyššie v prípade, keď je voľný prístup k vode a krmivu a v kŕdli sú chované druhy vtákov, ktoré vábia voľne žijúce vodné vtáctvo, napr. kačica, hus. Pokiaľ je to možné, je treba zamedziť prístup a kontakt divo žijúcich vtákov s domácou hydinou.

A ČO NÁS ČAKÁ V ROKU 2017?

Prvý prípad a zatiaľ jediný, potvrdený aj objektívnym laboratórnym nálezom na území Slovenskej republiky, bol z februára 2006 pri Gabčíkove. Išlo o divého dospelého sokola sťahovavého. Na Slovensku sa vtáčia chrípka nevyskytla od februára 2006, až do 29. decembra 2016, čiže takmer 11 rokov. Bolo otázkou času kedy sa vyskytne aj u nás pretože v susedných štátoch Nemecko, Česko, Rakúsko je už niekoľko týždňov, až mesiacov. V súčasnosti bolo okrem iných vtákov vyšetrených z územia našej vlasti aj niekoľko uhynutých sov a jastrabov (Východné Slovensko), sokol sťahovavý (Liptov), jastrab krahulec (Senec). Všetky uhynuté zvieratá sú zasielané osobitnou zvoznou linkou do národného referenčného laboratória v SR, ktorým je Štátny veterinárny ústav vo Zvolene. Všetky vyšetrenia boli negatívne na vírus vtácej chrípky. Väčšie riziko u dravých vtákov je u tých druhov, ktoré sú vyslovene zamerané len na lov vtákov (ornitofágne), ako je sokol sťahovavý, jastrab krahulec, sokol lastovičiar, ale aj jastrab veľký a iné. Klinické príznaky sú v rôznej miere a intenzite tie isté ako u ostatných vtákov, prípadne úhyn bez klinických príznakov ochorenia.

MVDr. Martin Barančok, MVDr. Peter Blaško

*Jeden z významných sokoliarov
v Českej republike a dlhoročný
predseda Českého klubu sokolníků
Václav Svoboda.*

POLSTOROČNICA

ČESKOSLOVENSKÉHO SOKOLIARSTVA

V roku 2016 si náš klub pripomínal 45. výročie svojho vzniku. Začiatky organizovaného sokoliarstva u nás však môžeme datovať ešte o niekoľko rokov skôr. Priekopníkom novodobého sokoliarstva v Československu bol gróf Fridrich Mensdorff-Pouilly, ktorý už v roku 1929 inicioval založenie sokoliarskeho klubu.

Postupne sa ku nemu pridali jeho synovec Zdeněk Sternberg (autor knihy „Sokolnictví“), MUDr. Jiří Brdička, Ivan Maroši, Svatopluk Doubrava, Jan Kumbera (autor knihy „Výcvik loveckých dravců“), JUDr. Jiří Herold a ďalší. Na podnet týchto priekopníkov bolo sokoliarstvo v Československu uzákonené vyhláškou č. 4/ 1967 Zb. z 19.1.1967 o ochrane a dobe, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zvier. Následne bol na zámku v Opočne pod Orlickými horami 11. novembra 1967 založený Československý klub sokoliarov pri ČSMS. Ustanovujúcej schôdze sa zúčastnilo 71 sokoliarov a oficiálnych hostí a do výboru klubu boli zvolení Karel Bohatý - predseda, Ing. Jiří Svoboda - podpredseda, JUDr. Jiří Herold - tajomník a jedným z členov výboru bol Ing. Ivan Maroši. Od roku 1967 sa v Opočne nepretržite organizuje i tradičné prestížne sokoliarske stretnutie.

Činnosť Československého mysliveckého svazu skončila v roku 1969 po federatívnom usporiadaní štátu a bol vytvorený Slovenský poľovnícky zväz a Český myslivecký svaz. Tento krok viedol i k neskoršiemu rozdeleniu sokoliarskych klubov. Ten náš vznikol v roku 1971.

Ing. Alojz Kaššák
prezident SKS pri SPK

Nadštandardné vzťahy medzi českými a slovenskými sokoliarimi upevnila aj prítomnosť predsedu Českého klubu sokolníků MUDr. Jirku Veselého, PhD., ktorý si na Celoštátnej poľovníckej výstave v Nitre (2016) prevzal pamätnú plaketu vydanú k 45. výročiu vzniku SKS pri SPZ.

Prvým podujatím, na ktorom sa spoločná história vzniku klubu odprezentovala, bola výstava Poľovníctvo a oddych 2017 v priestoroch bratislavskej Incheby. Na snímke zľava Ing. Jiří Kasina (šéfredaktor časopisu Myslivost), Ing. Alojz Kaššák a Václav Svoboda.

NEFOTÍM PRE FOTOGRAFIE

... ALE Z LÁSKY K PRÍRODE

„Lovy beze zbraní“ tak sa nazývala relácia, ktorú vysielala ešte v šesťdesiatych rokoch minulého storočia Československá televízia. V tom čase však prístup k fotografickej, či filmárskej technike bol výrazne obmedzený nielen financiami, dostupnosťou tovaru, ale na trhu jednoducho neboli produkty, ktoré bežne používame dnes, ako sú napríklad zrkadlovky, go-pro kamery, či mobilné telefóny.

Napriek tomu, že na sokoliarskych podujatiach mnohí z nás fotografujú, najsť vhodný záber pri tvorbe časopisu, býva niekedy problém. Výzva teda leží na stole, pretože tak krásna záľuba, akou bezpochyby je sokoliarstvo, si zaslúži, aby sme sa výrobe kvalitnej fotografie, čo to podučili. V tejto súvislosti ma zaujal fotograf vtákov Ľubo Ondráško z Beluše. Fotografovať vtáctvo začal asi pred 15 rokmi, no od malička sa venuje ornitológii, preto najradšej fotí operencov, ale nepohrdne ani cicavcami. Začínal so zrkadlovkami s APSc snímačom, postupne prešiel na Full Frame. Momentálne nosí v batohu svoju najobľúbenejšiu zostav - Nikon D810 a teleobjektív Nikon 300/2,8.

Ľubo Ondráško spolupracuje s našou redakciou aj pri tvorbe magazínu Halali, ktorý vysiela RTVS. Okrem fotografovania sa totiž venuje aj filmovaniu. Niekedy sú situácie veľmi vypäté a musí sa rýchlo rozhodnúť, či použije fotoaparát alebo kameru. Jeho rozhodnutie ovplyvňuje množstvo faktorov, napr. vzdialenosť, svetlo, správanie snímaného objektu a mnohé ďalšie.

Každopádne jeho schopnosť učiť sa je viditeľná, dokázal, že trpezlivosť, študovanie technických novinek a predovšetkým láska k prírode, ak sa spoja, tak vznikajú úžasné diela. A pozoruhodné na Ľubovi je aj jeho životné krédo, ktoré zdieľa so svojimi priateľmi, tiež fotografmi prírody. Sčasti sa to krédo podobá tomu nášmu sokoliarskemu prísloviu: „Nefotím pre fotografie, ale z lásky k prírode. Je to spôsob, ako živému tvorovi neublížiť, a predsa si ho uložiť do zbierky.“

Mgr. Ľubo Kl'účik
šéfredaktor

Na otázku, či dokáže vybrať zo svojich fotiek najlepšiu sa podľa neho nedá odpovedať, každá má totiž svoju osobitosť a iný príbeh. No najcennejšou fotografiou je záber Rysa ostrovida, ktorého sa mu podarilo odfotografovať, keď sa vracal z fotenia dravých vtákov v tomto zimnom období.

Fotografie Ľuba Ondráška si môžete pozrieť na webe: www.luboondrasko.sk

SOKOLIARI NA VÝSTAVE

FOTOREPORTÁŽ - NITRA 2016

Sokoliari v dobovom odeve a na fotografii vpravo sú sokoliarske pomôcky z rôznych kútov sveta, ktoré sme vystavovali.

Mgr. Pavol Michal so žiakmi - budúcimi sokoliarimi zo ZŠ a MŠ Štiavnické Bane.

Na výstave sme prezentovali sokoliarstvo aj formou premietania videofilmov.

Zľava: Václav Svoboda, Lubor Křivka, Mirka Křivková, Jacek Poliwczak, Jiří Veselý, Jan Tomala, Gary Timbrell, Alojz Kaššák, Marek Woźniak, Ladislav Molnár.

Pamätnú plaketu 45 rokov sokoliarstva na Slovensku prevzali: Mgr. Rastislav Rybanič z MŽP SR a Prof. Ing. Juraj Ciberej, CSc. z UVLF Košice. (vpravo)

OBSAH PRÍLOHY DVD

REPORTÁŽE Z FESTIVALOV A STRETNUTÍ

Expedícia Kazachstan - reportáž z návštevy skupiny slovenských sokoliarov v Kazachstane, ktorá sa uskutočnila v septembri 2012.

Sokoliarske festivaly - reportáže zo sokoliarskych festivalov, ktoré sa uskutočnili v Anglicku v roku 2007 a v Spojených arabských emirátoch v roku 2011.

Odchov dravcov - reportáž o odchove dravcov nakrútená u dvoch špičkových chovateľov, a to Ing. Miroslava Mozoľu a Jaroslava Kanáta.

Sokoliarske stretnutia - reportáže, ktoré vás vrátia do spomienok. Pripomeňte si sokoliarske stretnutie v Diakovciach v roku 2000, lov líšok v roku 2002 a 2005.

Expedícia Kazachstan.

Sokoliarsky festival v SAE.

ibo®

Since
založené
1991

TOP ZNAČKY V IBO

HAENEL

FLIR

OLIGHT

**Bering
OPTICS**

ALPENHEAT

JD

VORTEX

FoodSaver

GERBER

**DOG
TRACE**

Hubertus

NEPREKONATEĽNÝ VÝBER

V NAŠICH PREDAJNIACH

NA NAŠOM WEBE

www.ibo.sk

IBO

Bratislavská 50, 911 05 Trenčín, tel. +421 32 74 84 000,
mob. 0917 409 930, e-mail: ibo@ibo.sk
otvorené: Po-Pi 7:30 - 16:30, So 7:30 - 12:00

IBO LAUGARICIO

Belá 7271, 911 01 Trenčín, mob. 0905 193 613
e-mail: laugaricio@ibo.sk
otvorené: každý deň 9:00 - 21:00

IBO POĽOVNÍK

Bratislavská 123, 911 05 Trenčín, tel. +421 32 74 84 040
mob. 0907 123 002, mob. 0917 104 088, e-mail: polovnik@ibo.sk
otvorené: Po-Pi 9:00 - 17:00, So 9:00 - 12:00 (od 2.9. do 31.12.)

IBO ZVOLEN

Námestie SNP 63, SC EUROPA, 960 01 Zvolen, tel./fax: +421 45 5321 750
mob. 0907 901 977, e-mail: zvolen@ibo.sk
otvorené: každý deň 9:00 - 21:00

NAŠE PRODUKTY NÁJDETE U VÝHRADNÝCH
ŠPECIALIZOVANÝCH PREDAJCOV A ONLINE
NA ADRESE WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

NOVÉ ĎALEKOHĽADY EL ÚPLNE DOKONALÉ

Nové ďalekohľady modelového radu EL od spoločnosti SWAROVSKI OPTIK sú lepšie ako kedykoľvek predtým. Ich balíček FieldPro ponúka novú úroveň pohodlia a funkčnosti. Ich dokonalý optický výkon a presnosť, vynikajúca ergonómia a inovovaný dizajn završujú toto majstrovské dielo pozorovacej optiky. Užite si ešte intenzívnejšie vzácne okamihy – so SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK